ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

١٢ مُحَرَّم ١٤٤٧

7 ޖުލައި 2025

(ހޯމަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:01

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 11:08

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަހީމް އަބްދުﷲ)

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 12 ވަނަ ޖަލްސާ

7 ޖުލައި 2025 (ހޯމަ ދުވަސް)

---

1. ހަމްދު ސަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 26 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި ތިއްބެވީ 6 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުފުޅެއްގައި މި ވަގުތު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނުވޭއްވާ.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން.

{3.1} - އޖ/12/2/2025.

4. ތައުޒިއްޔާ ފާސްކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތައުޒިއްޔާ ފާސްކުރުން.

{4.1} - ތައުޒިއްޔާ ފާސްކުރުން. ތައުޒިއްޔާ ނަންބަރު 6/2/2025 އިން 8/2/2025 އަށް ދިން ޖަލްސާގެ ތައުޒިއްޔާ. އެއީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 6 ވަނަ ޖަލްސާއިން 8 ވަނަ ޖަލްސާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ތައުޒިއްޔާތަކެވެ. މި

ތަޢުޒިޔާތަކާއި މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށް ފަހު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އިޢުތިރާޟް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 240 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ތަޢުޒިޔާތަކާ ރިޔާސަތުން ގަބޫލުކުރާ ތަޢުޒިޔާތަކާ ކަމުގައި އިޢުލާނުކުރަން.

5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

{5.1}- ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީތަކަށް އައި ބަދަލު އިޢުލާނުކުރުން. ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ. ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީގައި ޕީ.އެން.ސީގެ ފަރާތުން ހިމެނިވަޑައިގެންނެވި ފުނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހީމްގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދު ހަމަޖެއްސެވުން. 2 ޖުލައި 2025. ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕްގެ ލީޑަރ ވިލަން 2025ގެ 36 ބައިވަރިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ބާއްވަވައިދެއްވުމަށް މި ވަގުތު ގެރިޓިގައި އުބަ ޓީމްބިލ. އަދިހަމަ އެ ބޭފުޅުންނަން މަޖިލިސް ދަންނަވާން. މި ޕްރޮގްރާމަކީ 2021 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާގައި ޔޫ.އެން.ޑީ.ޕީ އާއި ގުޅިގެން އޮސްޓްރޭލިއާގެ ސަރުކާރުގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ހިންގާ ޕްރޮގްރާމެއް. މިއީ މި ޕްރޮގްރާމް ބޭއްވޭ 7 ވަނަ ފަހަރު. މި ޕްރޮގްރާމްގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ސިޔާސީ ދާއިރާއަށް އަންހެނުން ނުކުތުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން، ވަކިން ހާއްސަ ގޮތެއްގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުކަމަށް ކުރިމަތިލުމުގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ފުރުސަތު ފަހިކޮށްދިނުން. މި ޕްރޮގްރާމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ދާއިރާތަކުން ހިމެނޭ. މީގެ އިތުރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނަމޫނާ މަޖިލީހެއް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ. އެންމެފަހުގެ އިންތިޚާބުން ފަދައިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަންހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތަމްސީލުކުރައްވާ ނިސްބަތް މި ދައުރު ފަހަރަކަށްވުރެ ފަހަރެއް މަދުވެފައި. އަދިހަމަ އެއްމިދުވަހު މިފަދަ ޕްރޮގްރާމުތަކުގެ ސަބަބުން ސިޔާސީ މައިދާނުގައި އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތަމްސީލުކުރުމުގައި އަންހެނުންނަށް ފުރުސަތު އިތުރުވެގެންދާނެކަމުގައި. އަދި މި ޕްރޮގްރާމަކީ ފައިދާހުރި ތަޖުރިބާއެއްކަން ވެގެންދާނެ ކަމަށް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 192 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒާހިރު ޗުއްޓީގައިވާ މުއްދަތަށް ވަނީ ދީފަ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 197 ވަނަ މާއްދާގައި ކުއްލި މައްސަލައެއްގައި ފުރުސަތު ސިފައިންގެ

ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ މައްސަލައަކީ ބަރުލަމާނީ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހުށަހަޅާ ކަމަކަށް ވުމަކީ އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ކުއްލި މައްސަލައެއްގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުތެއް. ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ސިފަތައް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލައިގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 197 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މި ދެންނެވި ޝަރުތު ފުރިހަމަނުވާތީ، އެ މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުން ނުވާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

6. މަޖިލީހަށް ބައްދަލުވުންތަކުގެ ބިލު

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހަށް ބައްދަލުވުންތަކުގެ ބިލު.

{6.1}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ރައްޔިތުންގެ ރައުޔު ހޯދުމުގެ އާންމު ވޯޓުލުމުގެ ބިލު.

7. ނުނިމިހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނުނިމިހުރި މަސައްކަތް.

{7.1}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވިލިނގިލި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިޔުން. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޖުމުލަ 4 ގަޑިއިރުގެ ތެރެއިން ބާކީ އޮތީ 2 ގަޑިއިރާއި 42 މިނެޓް. އެއީ ޕީ.އެން.ސީއަށް 1 ގަޑިއިރާއި 48 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީ 14 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭ 2 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 12 މިނެޓް. އެމް.އެން.ޕީ 12 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓް. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލަން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުރާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޑރ.އަނާރާ ނަޢީމަށް.

ހުރާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަނާރާ ނަޢީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ޤާނޫނު)އަށް މި ގެނުވާ އިސްލާހަށް ބަދަލުތަކާ ގުޅޭ ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ރާއްޖޭގެ ނިޒާމު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން، އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު އެއީ ވަކި ބާރެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސަވާފައިވަނީ އެއީ ދައުލަތުގެ ނިސްބަތުން ވަރަށް މުހިންމު ކަމަކަށްވާތީ އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުން. އެއީ ކޯޓުގެ ރައްޔިތަކަށް ވެސް އަދުލުއިންސާފު ލިބެންޖެހޭކަމުގެ. އެހެންވީމާ، އަސާސީ ވެސް އިސްލާޙީ ހުރި ބަދަލުތަކެއް އަންނަންޖެހޭ ދާއިރާއެއް މިއީ. އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓުން ވެސް، ގަވާއިދުތަކެއް ވެސް އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކޯޓުގެ ދުވަހަކު އަންނަ ބަދަލުތަކާ އެކު. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލު ދުނިޔޭ އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރާނެ އެބަ ހުއްޓޭ، މައްސަލަތައް ޙައްލުވަނީ. މި ވާހަކަތައް ވަރަށް ދުނިޔޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަދިވެސް ގެންނަން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުއްޓޭ މިހާރުވެސް ބޭނުމީ މަސައްކަތްކުރަން. އެއީ ބައެއް ގާނޫނުތައް ހުރިހަވާ ގޮތުން، މިސާލަކަށް މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު، މިހާރު އެ ޤާނޫނާއި ވުޖޫދުވުމުން އެ ގާނޫނުގެ ޝަރުޠުތަކެއް މި ދެންނެވި މަސައްކަތްތަކުގައި ތަޙްޤީޤު ކަންތައްތަކާއި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ބަދަލުކުރަންޖެހޭ އެބަ ހުއްޓޭ. ހަމައެކަ މަސް ވެސް ނަގައިފިން އިޖުރާއާތުގެ ޙުރުމަތްތަކުން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަވާ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް އިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ބަދަލުވި. އިންސާފު ލިބުނު ކޯޓުތަކަށް ދުވަހަކު ވެސް ހަމަ އިންސާފު ހޯދިދޭން މަދުވެގެން ވަޒީފާތަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ރ ދަރު ގާނޫނުތަކާ ވެސް އެކަ އިސްލާހީކުރަންޖެހޭ އަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާ އިސްލާހުކުރުން ބަދަލުވީ. ހަމަ އެ ބޮޑު އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކުގައިވާ ހުރިހާ އެންމެން ތެރެއިން ޕްރޮސީޖަރ ގަވާއިދުތަކުގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑްސް އާއި އެއްގޮތަށް ހުރި ކަންތައްތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ މި ހުރިހާ އެންމެން އެއް ބައިވެރިވުމުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް މުހިންމު ޖަވާބުދާރީވުމާއި ޝަފާފިއްޔަތު އަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާއިން އެންމެ މުހިންމު ކަންތައްތަކަށް ދިރާސާކުރެވިގެން ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތަކެއް އިސްލާހުކުރުމުގެ ބޭނުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުތަކުން މި ކަންކަން. އަދި ޚާއްޞަ މަޖިލިހަކުގައި މި އިސްލާހުތަކުގައި ދިރާސާކުރުމުގެ ވެސް އަޅުގަނޑު ގެނެސްދޭ ބޮޑުގައި ވަރަށް ބަދަލުތަކުގެ ބޭނުންވާ އެކަމަށް ފަހުރުވެރި ގޮތަށް ޝަފާފު، މި ނިޒާމު ބައްޓަންކުރުމަށް އެންމެ ޝަފާފު ގޮތުން ބައްޓަނުވަ ބައްޓަން ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދެއްވައިގެން ތިޔަ. ޝުކުރިއްޔާ ދީދީ ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ތޫދު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީއަށް.

ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އެ ތަހުނިޔާދަން އަޅުގަނޑު އިޚްލާސްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުދަންނަވަން. ވަރަށް މުހިއްމު އިސްލާހުތަކެއް މި ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ފަނޑިޔާރުކަން ކުރުމުގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާއި އިސްލާހުކުރުމުގެ ބަޔާއި މި ހަރަކާތްތެރިވޭ. ފަނޑިޔާރުންނަށް އެކި ގޮތްގޮތުން ފަނޑިޔާރުންގެ އަރިހުގައި ފަނޑިޔާރުންނަށް އެކި ޒިންމާތަކުން، މައްސަލަ ހަމަހަމަ ފަނޑިޔާރުންނާއި ހަރަކާތްތަކުން އޮތްއިރު އެކި މުއްދަތުގައި ބަޔަކު ކޯޓުތަކުގައި ކަސްކަސް ކުރުން ޢާއްމުކޮށް އާންމުކޮށް ހުރޭ. މި ކަސްކަސް ހުރެ ޖަހާފައިވާ ބައިވަރު ފަނޑިޔާރުންނަށް ބޭނުންވާ މުހިންމު ކަންކަމެއް އިސްލާހުކުރުމަކީ ކަށަވަރު ގޮތެއްގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. މިއާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކަކީ ފަނޑިޔާރުން އަދާކުރާ ވަޒީފާގެ މަސައްކަތް ރަގަނޅަށް ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ބަލަން ޖެހޭ ކަމެއް.

8 ފަނޑިޔާރުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ޤާނޫނު ކުރެވޭ ކަންކަމުގައި ވިސްނަން ޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން ގެންދަނީ ކޯޓު ވަނީ ހުރިހާ ކަމަކަށް.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރުގެ ޤާނޫނުގައި ވިޔަސް ފަނޑިޔާރުގެ ވަޒީފާ، އެކުލެވޭގޮތް އެ ފަރާތް ދެކެން ފަނޑިޔާރު ކުރިމަތިވާ ފުރުޞަތު އެ ޓީވީގެ ހިނދުގައި މި ދެކޭ ވެރިންގެ ޝަރީޢަތް ގޮތުގައި މިހާރު ފެނިގެން. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ދައުލަތުގެ ޖަވާބުދާރީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއް. ގެއްލުމަކީ ހަމަ ފައިދާ ވާނެ ފަރާތެއް ނޫން ސިފަ ފާހަގަކުރެވޭ ދައުލަތުގެ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތާއި، އަދި ގޮތާތަކަށް އަޅުގަނޑު ކުރެވޭ ދައުރުކުރަން.

މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރަން ނުން. މުޅި ޖުޑީޝަރީއަށް ދިން ހަމަޖެހޭނެ. މިހާރުވަނީ މި ކަހަލަ ހަމަޖެހުމާއި އަދި ފެށި ދިޔައީ ފަރާތެއް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކުރަނީ އެއް.ޖީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގެ ދައުރުން ނުކުމެ ދިރުއްވާ މި ކަން އަދިސަލާމަތް ނެތް އިސްތިރާރުން ނަގަފައެއް. ކުރީގެ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން އެ ގޮތުގެ އިސް ފަރާތްތަކާއި އަދި ދައުލަތްތަކުން މި ކަހަލަ ކަމަށް ވެގެންދާ ބަދަލުތަކަށް ބަލާ ދިޔަވެސް ޖެހެނީ. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ އަދާކުރާ ކުރިއަށްދާނެ ވިސްނުން ބަޔަކު އެ ބޭފުޅުންގެ ރިސޯޓުތައް، ވަކިކަމުގެ ސިޔާސީ ވަކިވުން، ބަރީކަމުގެ އެއްވެސް ޒާތެއްގެ މި ކަހަލަ ބަލާލާ ގުޅުމާއި ހުރީ ޝަރީޢަތުގެ ރަނގަޅު ގޮތް އިން މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔައީ ބޭފުޅުން ހަމަ އެއް ފަރާތްތަކަށް. ފަހަރެއްގައި ޢަދުލުވެރި ގޮތެއް ނެތް. މިގޮތުން އެއް ޤާނޫނެއް ދޭ އެއް ގޮތަކަށް ބަލައިގެން ފާއިތުވި އަޅުގަނޑުގެ ދައުލަތާއި. އަޅުގަނޑު ކަމަށް ހިމާޔަތްކުރަން މި ކޯޓަށް. ދިވެހި ޖުޑީޝަރީގެ ބަދަލުތަކާއި މި ފާރަވެ ހިނގާފައި މިވަނީ. ކުރިން ގޮތެއް ވިސްނާ އަނބުރާ މިއަދު ދިޔަ ކަމަކީ ނުވޭ. މިހާރުވެސް އަހަރު މި ފާރަވާ އެއް.ޖީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ޒަމާނު، އެ ސަރުކާރުގެ ދައުރުގެ ކަންތަކަކީ ހަމަ ކުރާ ޝަރީޢަތުގެ ބަދަލުތަކަކީ ދިޔައީ އެ ދައުރުގައި ދެކޭނެ ގޮތެއް. މިދިޔަ ފަސް އަހަރު ނިމިގެންދިޔައީ ގާނޫނީ ގޮތުން އެ ކަމާއި ޝަރީޢަތުގެ ހިމާޔަތް ލިބިގެނެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަށަށް ގެއްލި

ފެންނާގައި މި ކަން ހުރީ. އެހެންވީމާ، ފަސްޓްޓްރެކުން އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަން ހައްލުކޮށްދިނުމަށް ޝުކުރިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އިންސާފު ލިބޭނެ ގޮތެއް ނެތް ފަސްޓްޓްރެކުން މަސައްކަތްކުރިޔަސް. ފަސްޓްޓްރެކުން މަސައްކަތްކުރަން މާބޮޑުކޮށް ގާއިމުކޮށްދެއްވާނެތީ. އެ ބޮޑުވެގެންދާނެ ރައްކާތެރިކަމާއި ހިމާޔަތް ލިބޭ ގޮތަކަށް. އުޞޫލީ ނުރައްކާތެރި މަޢުލޫމާތު ފަސޭހަކަމާއި މިހާރުގެ އެކި ދިޔަދިޔާގޮތަށް ބިޔަޖަހާލާތީ ވެސް ބޮޑުވާނެ. އެހެންވީމާ، ބިޔަޖަހާލާނީ، ދިގުދެމިގެންދާނެ، މި ކަމުގެ ކަންކަން ހުއްޓާ ފަރާތްތަކަށް ފޯރުވެ ވެސް ބޭނުނެ އަދިދަކަމަށް ކަސްމީރުގެ ކޮށްވަމުން. އެހެންވީމާ، މި ކަހަލަ ކަމަށް މުސްތަޤްބަލުގައި ކޮންފިޔާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަސްޓްޓްރެކުގެ ކޮންފިޔާ، އަދަދުގެ މުއްދަތަށް އެކި ކަމެއްގައި ބޭނުން ކުރާނެ މަގުތަކުގެ ބާރު ކަމަށް މުޅިން އަކަށް މި ރައްޔިތުން ހުރި ކަމަށް ހިފެހެއްޓުނު. ނަމަވެސް މި ދަނޑިވަޅުގައި މާލީ ކަސްބުގެ ވާހަކަ ވެސް ދެކެއެވެ. ހުރިހާ ފަހަރަށް ވެސް ދެއްކުނު. މިއީ ސިޔާސީ ފަރުމާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ލިބުނު ފުރުސަތުގައި ފަހަރަކު ހުރި އިޤްތިޞާދީ މެންބަރުން ވެސް މަސައްކަތް ކުރާނެ. މި ކަހަލަ ބޮޑު އަދަދުގެ ބިލިއަނެއް ރިޔާސަތުގެ ފަރާތުން އަސާސީ މަޤްޞަދު ހިފެހެއްޓުމަށް ވެސް ޤާނޫނީ އަދި ގާނޫނީ މަސައްކަތް ކުރިން. ރިޔާސީ ނިޒާމު ވެފައިވާތީ ފަސޭހަ ދިގު ގޮތުން ޤައުމުގެ ސުޕްރީމް ވެސް ޤާނޫނު ފަސްޓްޓްރެކުގެ ފަސާދަވެ ތަޢާރުފުވެ މަސައްކަތްކުރަނީ. ރައްޔިތުންނާ ކޮށް ވާ ހިސާބުން ކަމެއް ހުރިހާ ރައްޔިތުންކަން. ރާއްޖެ ވެސް އެ ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ އިތުރު ނިމިގެން ނިކުމެ ފަސްޓްޓްރެކުގައި ހުރިހާ ކަމެއްގެ އެ ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފަހި އުސޫލް. އަޅުގަނޑުގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދުވަހު މިނިސްޓަރު ވާހަކަ. އަދި ދޫކޮށްލާފައި ބޮޑު ހަމަ ސިޔާސީ ކަމަކަށް. މަޖިލީހުގައި ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ބަޔަކު ފަރާތްތަކުން ޝުކުރިއްޔާ. އަދި މީހުންނާ އަޅުގަނޑު ކޮށްދޭނެ ދިރިއުޅުމުގެ ބޭފުޅުން ހިމާޔަތް މުހިއްމު ކަމެއް ދިވެހި ރައްޔިތުން ހުރިހާ ކަމަކީ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުގެ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ބޭނުންތަކުގެ ކަމުގައި މި ކަން ހުރިގޮތް އިޤްތިޞާދީ ރައީސް.

އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ވެސް ހަމަވެއްޖެ. އަދިވެސް އެއްޗެހި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނީ ހުރިހާ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރުންނަށް ވެސް ޤާނޫނުގައި ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީ ދޭތެރޭ މި ފަރާތުން ލިބިގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަދި ދިވެހި ފަސްޓްޓްރެކުގެ ސިޔާސަތު ހިމެނޭ ކަމަށް ދޭ މަސައްކަތް ކުރުމަށް އެދެމުން ވެސް ބޭނުންވަނީ. މިއީ ޤާނޫނުގައި ދެވޭ ގޮތެއް. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެއްވި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފަށް.

ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފު ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީފާގެ ގާނޫނަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހާ އެއްކޮށް ބަލާ ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ވިސްނަންވީ އަބަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ތަފާސީލީ، ތަރައްޤީ ގޮތުން ކުރިއަރާފައިވާ ޤައުމުތައް ގޮތުގައި މިސާލުޖަހަން ސިންގަޕޫރަން. އަޖަން ބާރުބާރުގައި ސިންގަޕޫރުގެ ބަދުލުވެރިކަމާއި، ކުރިއެރުމާއި، ތަރައްޤީއާއި، އެތަނުގައި އޮތް އެ އަމާން ވެރިގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު މިސާލެއްގެ ގޮތުގައި ޖަހަން. އާދެ! ވަޒީފާދެންނަން އަޅުގަނޑުމެން އެކި އިންޑަސްޓްރީތަކާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، ހުރިހާ ކަމެއް ގާއިމުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަނގައިން މި ބުނަނީ މިނިވަންކަމާއި މުސާވާތުކަމާއި ހުރިހާ ނުފޫޒުކަން އެއްކިބާވުމެވެ، ޒިންމާދާރުވުމާ އެއްކަމާ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްގެންދަނީ. އެކަމުގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅި މި ޤައުމީ ގާނޫނުން ވެސް އެ ކަން އިތުރުޖެހުމުގެ ކަނޑައަޅައި ކަނޑަވަރުކޮށްދީފި. ދެން ކޮން އެއްޗެއްގެ ރިޝްވަތުގައި ޖެހިގެން، ކޮން ކަމަކަށް ތަހައްސުސްވެގެން، ކޮންކަމަކާ ބިރުގަނޑު ބަދުރުވެރިކަމުގެ ނިޒާމުން އެ ބޭރުވުން ބޭރުވަނީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޑުއައްސަވާ! ކުޑަ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ދޭނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ހިއްސާވާ ދިވެހީންގެ ބޭނުމު. ދިވެހީންގެ ބޭނުންކޮށް ދާދި ފަހުން ހުރަހަލީ މައްސަލަތަކުގައި މި މުޅި ސިޔާސީ ތާރީޚަށް ބަލައިލާ ކަމުގައި ވާނަމަ ކަން ހިނގައިދިޔަ އެއް މަގަކުން. ސަރުކާރަކީ އެއް ކަމެއް. ބޭނުމުން ފަހިވާ ނުސީދާކޮށް އެ ބޭނުންކަން ދައުލަތަކުން ފަހިކޮށްދޭ އަސާސީ ހައްގުން. އިތުރު ކަމެއް ކުރާކަން ނުޖެހޭ. އެކަމު މި ނަގައިރި ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް، ފަސް މިލިއަން ރުފިޔާ. އެކަމަ ފައިސާ އަސްލުގައި ދެއްކުމަކަން ބަކާއި ފަސް އަހަރުދުވަސް ދެއިރުގައި އާދައިގެ ނިކަމެތި ރައްޔިތުން އެއްވެސް ކަމަކާ ނުޖެހޭގެ އެކަމު ހުރަސްތަކަށް މިހެކަ ދިރިއުޅުއްވާ ގޮތުގައި ބޭނުންތެރިކަން ތިރީޢާ ސާވިސްކަރަން ހާސް ނުކުރި ވަރަށް ބޮޑު ނުހުރި މިދިޔައިރު ދެ މިދިޔައިރަކާ ހަރުގާ ވަސް ވަސް، ހަމަމުރު މަސް ދަރައިން މަޖުބޫރު. ކޮބާ އިންސާފު؟ ކޮބާ؟ ދެ ހަރަސްކަމު ގެންގޮސްފައި ވަޒީފާދާރުގެ ކާމިޔާބުކަމުގެ ވާހަކަތަކުގައި ހުރިހާ ނުކުތާއެއް އެ ވަޒީފާދާރުން ނުކުރެވޭ ވަޒީފާދާރުން ބަދުރުވެރިކަމުގެ މައްޗަށް ކުޑަ ކަމުގައި ވާނަމަ، މީގެ ހިއްސާ ޝަރީޢަތުގެ ދަށުން ބޮޑު ބަދުރުވެރިކަމެއް ގެއްލުންތަކުގައި އަސްނަސްޖެހުނީ ރަނގަޅުކުރަމުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކާމިޔާބުތަކުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާދާރުންނަން މިވަރު އިބްރާހިމް ސޯލިހްގެ ދިރާސާކޮށް ވަޑައިގަތުމަށް އެ މިހެން އަޅުގަނޑުމެން މި އަޅުގަނޑު އެ މިހެން ކޮންމެވެސް ކަމަކަށް ތަފާސްހިސާބުގެ، ކޮންމެވެސް ދަރަޖައަކަށް މި ޤާނޫނު ނަގާ ސަރުކާރުގެ ޢަމަލުގެ ވަކި! އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީން މި ކުރިއަށް ކަނޑައަޅާ ކޮށްފައި ހުރި ޙައްޤުތަކުގައި ހުއްޓާނުލައި، ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފަރާތްތަކުގެ އިޖުތިމާޢީ ރައްކާތެރިކަން ދޭ ނިޒާމުތަކަށް ޚާއްޞަކޮށްދެވިދާނެ ތިޔަ ކޮމިޓީ ސިސްޓަމަކާއި މިސާލަކަށް ހައްޤުތަކާ ކަމާބެހޭ ސިންގަޕޫރުގެ ނިޒާމުގައި ހުރީ ހަމައެކަނި ތިން މަސް. އެއީ މަސައްކަތު ޕްރޮބޭޝަނުގައި ވީ ފަހުން މަސައްކަތު 2 އަހަރު، 3 އަހަރު، 4 އަހަރުވަންދެން މަސައްކަތް ޕްރޮބޭޝަނުގައި ހަމަ ވަޒީފާދާރުގެ ނުހުރެވޭގައި. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚާއްޞަކޮށް އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގައިވާ ވަރަށް ނިޔާކުރަނީ، ވަރަށް

ގާބިލު، އެއްވެސް ފަސްބައިގައި ހިލަސްބުކަލެއް ނެތް ވަރަށް ރަނގަޅު ފަސޭހަތަކުން އެބަ ލިބޭ. އަޅުގަނޑުމެން ދަސްކުރަންވީ ފިލާވަޅަކީ އުފެދި ފަސޭހަތަކުން ރައްކާތެރިކޮށްދޭނޭތީވެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކަން ބަލައި މަގުމަތީގައި ބައިވެރިވަނީވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ ފަސޭހަތަކުގެއިން ވެސް ފަސޭހަތަކަށް އަދިއްސަ ކޮންމެވެސް ނުފޫޒުކަން އެ މިހާ ހުރަހެއްގެމަތީގައި އޮޅުން ހިމާޔަތްކުރުން ރައްކާތެރިކޮށް ފަސޭހަތަކުގެ ވެސް ފެނިގެ ތަން. ބަދަލުތަކާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އިންސާފު. މިއީ މިހެން ދިމާވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާ، މިވާ މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ވެރިމަރާކަން އެ މުއައްސަސާއެއް ގާނޫނުގައި ހުށަހަޅާފައި ބަލާ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އިޖުތިމާއީ ލޯބި، ރަށްރަށުގައި އިންސާފު ގާނޫނުތަކުރުވަފައި މުއައްސަސާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަސޭހަތަކުގެ. ރައްޔިތުގެ ޖުރިސްޓިކް ނިޒާމަކީ ބަދުލުވެރިކަމާ އެއްކޮށް ހިނގާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހީ ބާވަތުގެ އަހަރުވެގެންދިޔައިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮން ރައްޔިތުންގެ އިޖުތިމާއީ ދަރިންކަން ކޮބާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖެނެރޭޝަން ދެމެހެއްޓުމަށް؟ މިނިވަންކަމާއި ޑެމޮކްރަސީކަމާ އެއްކޮށް ހިނގާ ކަމުގައި އެބަ ހުއްޓޭ؟ އެހެންވީމާ، އަދި މި ހުރަހެއްގެން އުޅޭ ގާނޫނާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ޖެންޑަރުބަރާބަރު އެއްކޮށް ފަސޭހަތަކުގެ މައްސަލައަށް އަވަހަށް ނިންމައި، ރައްޔިތުންނަށް އިންސާފުވިދާ އެއްކޮށް އަވަހަށް ޙައްލުކޮށް ގާނޫނުތަކުގެ އަވަހަށް މައްސަލައަށް ނިންމަން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގައި މި އޮތީ ބަދަލުތަކުގައި ވެސް ފަސޭހަތަކުން ޖެންޑަރުބަރާބަރު އެއްކޮށް، އަޅުގަނޑު ކުރިން މި އިސްލާމްދީނުގެ ކަނޑައެޅިފައި ފަސޭހަތަކުގެ ތަޢާރުފުވެގެން އެކަމަށް ހިނގައިދާން ކަނޑައެޅިފައި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ، އެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުރިއަށް ދެވެނިވިދާން މަގުތަކާ ހުށަހެޅުމުގެ ދަށުން ބޭނުންކުރާ ކާމިޔާބުތަކުގެ ތެރޭގައި ގާނޫނީ ބަދަލުތައް ހިމެނޭ ކަމުގައި ދައުލަތަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނުގައި ދައުލަތަށް، އަޅަދު ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން ދައުލަތަށް ކަނޑައެޅިފައިނުވާ. 2 އަހަރުދުވަހުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން މިއާ އެމް.ޑީ.ޕީ ޖެންޑަރުން ވަޒަނުދައުލަތަށް ގޮތުގެއެހީތެރިވުމާ، އެ ބައްލަވަން މިގެ ކުރީގައި މާލީގައި ވެރިކަން ކުރިއެރުވުމަށް ރަނގަޅަށް ކަނޑައެޅިފައި ކުރިއަށް ނަމަވާ ނުޖެހޭ މިއަދު މި ތަނަށް އަދިއްސަ އަބަދު ފަސޭހަތަކުގެ ވަޒަނާއި ކޮންމެވެސް މިނިވަން މުއައްސަސާގެ ވަޒަނާއި އެންޓި-ކޮރަޕްޝަނުގެ ވަޒަނާއި ދެން ހުރި ތަނެއްގެ ވަޒަނާ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަށް މިއަދު މި ތަނުގައި ކުރިން ގެސްޓްކޮށް ކަނޑައެޅިފައި އިންތިޒާމަށް ކޮށްގައި އޮތީމަ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ހުށަހެޅިން އަންނަނީ އިސްލާހުކުރަން ގެއްލުން. އިސްލާހުކުރަން، 20 ވަނަ މަޖިލީހަކީ ނަމޫނާ ހައްދަވަންޖެހުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އިސްލާމްދީނުގައި ވަޒަނަތަކަށްއިޔާރާ ހައި މާނައަކީ ކުރިން ހުރި ގެސްޓްކޮށް ކަނޑައެޅިފައިވޭ. އެހެންވީމާ، ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް...

ރިޔާސަތުން ވަޒަނަތަކަށްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ހުސައިނަށް.

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ހުސައިން ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ މި ބިލަށް ބަހުސްކުރާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމައާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިން ބާރު ވަކިކޮށް، މި ކަމުގައި ފުރިގެން މި އައީ ފުރަ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިސާބުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ނުފެނޭ މި ގާނޫނު މި ތަނަށް ވަޑައިގެންނެވި މި ފަނޑިޔާރުންގެ ގޮތަށް ފެނޭ، ފަނޑިޔާރުންނަށް ފެނޭ ނޫނީ މި އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމަށް ފެނޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބޭނެ ހަމަ އެއްވެސް ގުޅުމެއް ކުރިއަށްގެންދެވުމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލަށް ބަހުސްކުރާއިރު މި ދަނީ އެމް.ޑީ.ޕީން ކަންކުރި މިހެންހެން، ޕީ.އެން.ސީ ކަންކުރި މިހެންހެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ފެނޭ މިހާރު މި ރާއްޖޭގައި މާކަ ހަމަ މިހުންނަކަށް ނުކުރާނެ. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ މި ރާއްޖޭގައި އުޅެނިކޮށް، ހަމަ ސިޔާސީ ގޮތުން ފެނޭ މި ހިނދު ކަންކަން ހިނގަމުންދިޔައީ ތަޅުމު ޓީ.ވީގައި ސޯޝަލް މީޑިއާގައި އެހެން ގޮތްގޮތުން ފެނޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފަނޑިޔާރުގެ އަސްލު މުހިންމު އެއް ތަންކޮޅުމުގައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް އެދުމުގައި އެ ފުރަތަމަ ފެށުނުކަމުގައި އެ ފެށުނު ބަދަލުކުރުމަކީ ފެނުމަ، ހިނގާދިޔަ ކަންތައްތަކާއި ޝަރީޢަތްތަކުގައި މި ކުޑަ ޤާނޫނެއް ރިހޭ، އެއްޗެހިކަމުގެ މިހާރު މަސްއޫލުން ފެނުނަނަ ނުކުމެ އަބްދުﷲ ޝާހިދު ހައްދަވަންތަކުގެ އެ ހިނދު ކަންކަން އެވީ ނަސީބަކަން އެކުގައި އިދާރާގައި ތިބި ފަރުމާކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެކުގައި، އޭގެ ފަހުން އެނަހަން ހިމާޔަތްދީގެން ފެށިކަން ބަދަލުވެ، ދެން އަނބުރާ އަބްދުﷲ ޝާހިދު ފަހިވާ ހުރިހާގައިހަން ވަނީމަ ލިބޭދޯ އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ ހަނދާން އެބަ ހުރި. މިއަދު ފެނޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރިޔާގައި ހަނދާން ހުސްނާން މުއްދަތުގެ ޖެހުމުގެ، މުއްދަތުގެ ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިޔާލު ކޮޅު މިހިރަ އަމާނާތްތަކާ އިތުރު މިހާރުގެ ހުރިހާ ގަވާއިދެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ޖަސްޓިސް ގާނޫނު އަޅުގަނޑުމެންގައި އެ ކަން އެ ހިނގައިދިޔަ ގޮތް އެ ޝަރީޢަތްތަކުގެ މަޖިލިސްގައި ކުރުވާ ޝާހިދުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާގައި. އެކަމަކު އޭރު ހިނގާދިޔަ ގޮތްތަކުގައި މި މަޖިލިސްގައި ފެނޭ ވާހަކަދައްކާދެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ މި އުޅެނީ ހަމަ މި ޝަރީޢަތްގައި. މިއީ މި ޝަރީޢަތްގައި ހިނގާފައި ހުރި ކަންކަން. ދެން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހަމަޖެހުނު ދިން ވާހަކަ، ހަޤީޤަތުގައި ވާހަކަދައްކާދެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބިން ނެގި ފެނޭ އެ ފެނޭ ހަމަ ފަރުމާކުރަމުގައި. ހިނގާދިޔަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަން ދާއިރާގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހަނދާން އެބަ ހުރި ޝާހިދު އިބްރާހީމް، އަނަރަބަލް ޝާހިދު އިބްރާހީމް ސުލްޠާނުންނަށްވެސް ހިސާބުގައި ގެންގޮސް ބުނުއްވި ފެނޭ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި ޝަރީޢަތްގައި އުޅުނިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުސްތާޛު މަޙްމޫދު އަބްދުލްޖަލީލުގެ މުދި

އާއިލާ ނަގައި ބަންދުކުރެވޭ ވެސް ހަމަ ބައެއްގެ ނުފޫޒާއި ބާރު، ހަމަ އޭރުގައި އަތްޖަހަން ލިބި ބާރުވެސް އިތުރު ޖާހިލިއްޔަގައި މިއަދު ވެސް ހަމަ މި މަޖިލީހުގައި އެބަ ތިބި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ މިނިވަންކުރުމަކީ ނޫނީ ޤާނޫނުތަކުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން ކަންކަން ނޫނީ އެ ބާރުލިބިގެން ބާރުދިނުމަކީ ނަޒާހަތްތެރިކަމާގުޅޭގޮތުން އެ ބާރުލިބުނުގެ މުސާރަ އެވަރު ގިނައަށް ބޮޑުކުރި. ނަޒާހަތްތެރިވުމޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ އިންސާފު ލިބުނުތޯ؟ އިންސާފު ލިބޭނީ އަބަދު ވެސް ވަކި ބަޔަކަށް. މި ރާއްޖޭގައި އިންސާފަކީ ކޮންމެ ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބޭފަދަ ނޫން. ހަމަ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފާހަގަކުރުއްވި ހަމަ ފުރުސަތުތަކަށް ބޭނުމީ ބާރުގަދަ ފަރާތްތަކަށް މި ރާއްޖޭގައި އިންސާފު ލިބޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދިޔަ ޕްރޮވިންޝަލްގައި ހުޅުމާލެއިން ގޮތި ވެސް ބަޔަކުވައިގެން ބާރުގެން އެބަ ތިއްބާ ޖިސްކައުންސިލް ރަށްގައި. ޖިސްކައުންސިލް ދިނީމާ ގޮތި ގަސްވާން ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ރައްދުވެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް އެބަ ތިބި. އެކަމަކު އެ ވެސް އެ ލިބޭނީ ވަކި ބަޔަކަށް. އެހެންވީމާ، އަދުލުއިންސާފުގެ ވާހަކަ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޫޅޭ ދެއްކޭކަށް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވެސް ވިދާޅުވި މިއަދުން ފެށިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތްބާރުން ނިމުނީއޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮރަޕްޝަނުގައި ވެސް އެންމެ ބޮޑަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަމާޒުކޮށް ނުފޫޒުވާ އެ ކަންކަން ކުރާހެން މި ފެށިކޮށްގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސް ޔާމީނަން ޒުލުމުކުރުއްވި ބާރުގާއަށް ޕްރޮވިންޝަން ދެއްވި ވާހަކަ މި މަޖިލީހުގައި ދައްކައިރު، މިއަދު ވެސް ހަމަ އެ ބާރުގާއަށް ޕްރޮވިންޝަނުގައި އެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އެ އިންސާފު. އެކަމަކު އެހެން ދެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަނިޔާ މި ލިބޭނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދު ވެސް ސޯޝަލް މީޑިއާގައި އެ ހުންނަނީ ޒުލުމުކުރި މީހުން ނަގާ ވަރަށް ރީތިކަން އެއްޗިއްޔާހަރު. ހަމަ ރައީސް ވެސް ހިތްހަމަޖެހޭނެ ގޮތަށް ގެންދަނި ރިވެތިކަމުގައި މި ފާހަގަކޮށް ހަރު. މިއަދު ވެސް އެނބުރި ރަސްކުރެވުނީ. އެ ފަދަ ބޮޑުކޮށް ކުލަކަން ވެސް ވަރަށް ސާފު ދިޔައީ ރައްޔިތުންނަށް. އެހެންވީމާ، އެއީ ވަޒީރު އޮތީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު އޮތީގައި މި ބާރުވެސް ބޮޑުވެ ހަރުކަށިކަމުން ކަށަވަރު ދުރު. އެއީ އޮތީގައި އެ ވަކި ކަމަކާން ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރުސަތުވެރިމީ އެ ކަނޑަލާ ފަރާތްތަކާއި ދުވަސްދަރީން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ މަތިސަރުކާރު ނޫން. އެހެން ނޫން، ގޮނޑުތައް ގަވާއިދާ ނުލިބޭނެއެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ރާއްޖޭގައި ޢަދުލާއި އިންސާފާ ނުލިބިގެން މި އޮޅުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދިޔަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދައުރުގައި ޕާޓީތަކުން؛ ކުރީގެ ވަގުތުކޮޅޭ ނަހަލާ. ޕާޓީތަކުން އެކަމަކު ވަކާލާތުކުރި ޕާޓީތަކުން ޑާސްކެއި ބިލަރު އެއީ ހަމަ އެ އެއްވެސް ވަރަކަށް އެކަމުގައި ބައިވެރިވެ ކަމަށް ވާނަމަ ދަރަދާރަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި މަޖިލީހުގައި 20 ވަނަ ދައުރުގައި އެބަ ތިބި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕާޓީއެއްގެ މި ޤައުމު ރަނގަޅުވާނީ؟ އެކަކު އެއް ޕާޓީން، އެއް ސިފައެއް. އަޅުގަނޑު ކުރީން އޭނައާ ކުރުމުން ހުރި ކަލެއް ގޮސްލި މިއަދު އެކަން ޖާހިލިއްޔަގައި އިންސާފުވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުގައި ވަކާލާތުކުރާ ޙަސަންގެ ވާނަމަ މި ދާއިރާ. އެހެންވީމާ، މި ޤައުމު އަދި ނުހިނގާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިޞްލާޙުވާނަމަ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހުރިހާ ތަނެއް އިޞްލާޙުވެގެން ނުވާނެ. އޭގެ ތެރޭގައި މި ތަން ވެސް ހިމެނޭ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހިމެނޭ.

އަޅުގަނޑު ވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް މި ބުނީ. އަދިއެއް ނުވޭ މި ޤައުމު މިގޮތަށް ގެންނަ ގާނޫނަކުންނެއް އިސްލާހުވާކަށް. އިންޑިޕެންޑެންޓް ރައީސް؛ ޖީ.އެމް.އާރު ބޭރުކުރެވުނީ މިއަދު އެ ކުރަން އުޅޭ ކަންތައް އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައިލަންޖެހޭ. ދިވެހި އެމަށް ކުންފުނިތަކުން 22، 23 އަހަރުވަންދެން ސިމަލުން ފެހި ވިޔަފާރިއެއް މިއަދު އެއީ އިކޮނޮމީ އެޖެންޑާގެ ހަރުދަނާކަމުގެ ގޮތުގައި ޕޮލިސީތަކުގެ ދާއިރާތައް ދޭން ތައްޔާރުވާ، ހުރިހާ ކަމެއް ފުރިހަމަކުރުމަށް އެއްކޮށް އެ ބޭނުމާ ސަޕޯޓްކުރާކަމުގެ ކަންކަން މި ކުރަނީ ރައީސް މުއިއްޒުގެ ބައިއެޅި ގޮތަށް. މި ކަހަލަ ކަންކަންތައް އިންޑިޕެންޑެންޓް ރައީސް ކުރާކަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިއާއި މި އިންޑިޕެންޑެންޓް މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅު ނިމުނީ. އެހެންވެ އިތުރު ނިޒާމީ ނެތް؛ ކޮމިޓީ ފަރާތްތަކަށް ޝުކުރިއްޔާ ފުރުސަތުއަރުވާނަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ނެގީ ކަމެއް ރަނގަޅު، އިންޑިޕެންޑެންޓްކޮށްވާކަން. ޖީ.އެމް.އާރަށް ހެދި ގޮތަށް އެއަރޕޯޓް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިނގިރޭސިބަހުން ވިދާޅުވެއްޖެ. އިނގިރޭސިބަހުން ވިދާޅުވެއްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދައްކާ ވާހަކައަށް އަހައެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރައްދުދީ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ސިފަކުރާ ރޫޅު ގަންނަ ކަމެއް ޝުކުރިއްޔާ. ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ކަމަކަށް ބަލައިނުގަނެވޭނެ. ދެން ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޑރ.އަޙްމަދު ޝަފީޤަށް.

ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަސޭހަކުރުމުގެ ގާނޫނު)އަށް ވަރަށް ބައިވަރު އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅިފަ. މި އިސްލާހުތަކުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ ކުރިއަށްވުރެ ރަނގަޅަށް މިވަނީ ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ޝަރުޢީ ދާއިރާގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުން. މި ދެ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާފައި މި ދެ ކަންތައް

ޙައްލު ހޯދުމަށް މި ގާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމުން ކަމަށް މިވަނީ. މި ގާނޫނުގައި މި އިސްލާހުތަކުގައި މައިގަނޑު ބަދަލު ހުރީ ހަމަ ރަނގަޅު ވަރަކަ. މާބައިވަރު ގޮސް ވަރަކަށްވެސް ނޫން. މިގައި ހުރި ގާނޫނުއަސާސީގެ 141 ވަނަ މާއްދާއި 142 ވަނަ މާއްދާގެ ވަރަކަ ތަންކޮޅެއް ތަފްސީލުކޮށް ލިޔެވިފަ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ހަރުދަނާކުރެވޭނެ ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަކެއް މިގައި އެބަ ހުރި. މިސާލަކަށް 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައިވާ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ ދައުރު ފަސޭހައިން ވަކިކުރުމަށް ހަނިވެގެން އެބަހީ. އެއީ މަޖިލީހުން ފަސޭހާކޮށް ވަކިކުރެވިދާނެ، މަޖިލީހާ ހިސާބުން ވަކިކޮށްލެވިއްޖާ އެ މިހާރު ލިބެންޖެހޭ އިސްތިސްނާތަކެއް ނުލިބޭ ގޮތަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މަޖުބޫރު އެބަވޭ އެއަށްވުރެ ކުރިން އިސްތިއުފާދޭން. ދެން 36 ވަނަ މާއްދާ، 36 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮތް ކޮޅަށް ހުރަހެއް މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮޅުގެ ފަނޑިޔާރުންނާ ހަވާލުކުރުމުގައި މަސްއޫލު ބަލާއިރު ފަނޑިޔާރުން މަޖިލީހުން އެކުލަވައިލެވުމުގައި ޒިންމާދާރުވާން ގޮތުގެ އިތުރުން. މިއީ މިހާރު މި އޮތީ މި ކުރިން ގޮތަށް ހަރުދަނާ މިހާރު މި އޮންނަނީ އެ ކޮމިޝަނުގެ އިސް ފަނޑިޔާރުން، ފަނޑިޔާރު ބެންޗު އެކުލަވައިލުމުގެ ފުރުޞަތުދީފައި. ދެން ސުޕްރީމް މަސްއޫލިއްޔަތަކަށް ބަލާއިރު އިމްތިޙާނުގައި ހުރި ބައިވެރިންގެ ތަރުތީބުން އެބައިން 40-1 ގައި އަދިއެކު ހައިސިއްޔަތުން ކުރާ ކަންތައްތަކަށް ސުޕްރީމް މެންބަރަކު ފޮނުވާ ކަމަށް ލިޔެފަ. އެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންދަނީ ކުރާ ކަންތައް ވެސް ނޫނީ މަހަކު ގޮސް ހުރި ކުރާ ކަމުން ވެސް ހަމަ ސުޕްރީމް މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތެރެއިން އެބަހީ. ދެން ހަމަ 40-2 ގައި (ނ)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮތް ފަނޑިޔާރުންނަށް މުޅި މުޖުތަމަޢުގެ ކިބައިން މިނިވަންވެ ތިބޭ ބަރާބަރުވުން. މިގެ ގާނޫނީ ވެސް ނުވޭ. މުޅި މުޖުތަމަޢުގައި، މުޅި މުޖުތަމަޢުން މިނިވަންވެގެން ތިބޭ ބަރާބަރަށް ވަކިރާއްޖެ ކަމަށް. އެގޭ ގާނޫނީ އިތުރު ކަރުވާޅުގައި ވެސް ބައިވެރިނުވާނެކަން މި ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ކަހަލަ ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް މިގައި އެބަ ހުރި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސުވާލަކީ ސުޕްރީމް މިނިވަންކަމަށް އިތުބާރުގެ ފަނޑިޔާރުގެ މިނިވަންކަމަށް ނުރި އަސަރުކޮށް ވެސް ފަނޑިޔާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖޭ.އެސް.ސީގެ ރައީސް ނޫނީ ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ މެންބަރުގެ ދަރުވާތަކާ؟ އަޅުގަނޑުމެން ހިތަދީ މިހާރު މި އޮތީ ގޮތުން ފަސްޖެހިއްޖާ ގޮތުގައި ރިޝްވަތުގެ އަޅައިލާފައިވާ މައްސަލަތަކާ ގޮތުގައި ފަނޑިޔާރު ވަކިކުރެވޭ ގޮތަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނުގެ ސަބަބުން ފަނޑިޔާރުގެ އިޚްތިޔާރު މިނިވަންކަމަށް ނޫން ވާނީއްޔާ. ފަނޑިޔާރުގެ ބޭނުން ކުރިއަށްވުރެ ބޮޑަށް އަޑުއަހައިގެންނޭ. ދެން މި ދާއިރާއަކީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ފައިލަކުން އަހަރަކު 50 ހާހައި 80 ހާސް ދަޢުވާގައި އަދަދެއް އަޅުގަނޑުމެން އެދުރުވެރިކަން ހުރިން، އެދުރު ހުރިން އެބަ ހުރިކަމުން ކޮންމެ ފައިލެއްގެ މަސައްކަތް. އެކަމަކު ކޮން ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ގަބޫލުކުރާނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ޒަރޫރަތް ވެސް ގޮތަކުން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިޔަކަން. އެކަމަކު ކޮން ފައިލެއް އެބަ ކިޔާތީ އަޅުގަނޑު 80 ހާސްހާ ދުވަހުގައި އަހަރަކު. މިއީ ކުރީ އަދަދުތަކުގެ ތަފާސްހިސާބު ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފެނޭ އެބަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ އިސްލާހުތަކެއް، ބަޖެޓު މާނައިގައި އަޅުގަނޑުމެން ފަނޑިޔާރުގެ މިނިވަންކަން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ. އެގޭ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު އެދެން ފުރުޞަތު

ކަމަކަށް އެންމެން ވެސް ދައްކާ ވާހަކަ ޑީ.އެސް.ސީ ސިޔާސީ ނުފޫޒުން ކަނޑުވައި، ގާނޫނީ ދާއިރާއާއި ޕްރޮފެޝަނަލް ދާއިރާގެ ބޭފުޅުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ޑީ.އެސް.ސީ އަލުން އުފައްދަވައިފިން. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ވަކި ކޮމިޝަނަކަށް ޑިސިޕްލިނަރީ ކަންތަކާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ވަކިކޮށްފައި ވަކި ކޮމިޝަނެއް އުފައްދަވައިފިން. އަދި ވަކި ފާސްޓްރެކް ކޯޓެއް ވަކިކުރުމަށް ޓަކައި ކޮމާސް ކޯޓެއް ހަދައިފިން. މީގެ އިތުރަށް އަދުލުއިންސާފު ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު މި ގާނޫނު އިންޓަރނޭޝަނަލް ޝަރީޢާ ދާއިރާއިން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު އިނގޭތޯ ފުރިހަމައަށްޓަކައި މިހާރު މި ގާނޫނު އިނގިރޭސި ޝަރީޢާ ދާއިރާއިން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރު އިނގޭތޯ ފޮނުވާލެވޭ ކޮންމެ ޖަލްސާއެއް ނުދޭ. ޖުޑީޝަލް އެކަޑަމީ ކޯޓުތަކުގެ ވަރަށް ބޮޑު ޖެހިލުން ހޯދުމަށް އެކުލެވޭ ކޮމިޝަނަށް ކުރިމަތިލާ މުއައްސަސާ ޤާނޫނީ ޢަދުލު ޖިނާއީ މުއައްސަސާ ތަކުގެ ދާއިރާތަކުގެ ކަމަށް ވަނިކޮށް ޖުޑީޝަރީގެ ކޯޓުތަކުގެ ބޭނުން ކުރަމުން މި ބަޔާނުގައި ވަކި ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅުއްވައިފިން. ދުވަސްތަކަށް ވަރަށް ބައިތައް ތަފްސީލީ ގޮތުގައި ސަބަބު އުސޫލުތަކެއް ނެތް ބޭރެއް ވެސް ވާނެ ކަމަށް ބަލާލާ ހުރިހާ އެއްޗެއް ބަލައިގަތުމަށް.

އެހެން ޤާނޫނީ ކަރަޕްޝަން ދެކޮޅަށް އެމްޑީއެން މި ވަޒީފާއަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި ޢަދުލުއިންސާފު ހޯދުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު ކަމަކަށް ވަނިކޮށް ބަދަލުކުރެވޭނެ ގޮތުގައި ބަޖެޓްގައި ބިލެއް ވަނީ ގާނޫނުން މި ބަދަލުތަކަށް ނަމަ ސްޕްރިން ކޯޓު ހިމެނޭގޮތަށް ޝަކުވާއާ ހިލާފަށް. ފުރިހަމަ ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދިއުން ކަމަށް ވަނީ މި ދުވަހު ހިމެނޭ ޕާޓީ ޝަރީޢަތް ސަރުކާރުގެ ތަފްސީލު ވަކި ބަޔަކީ ގައުމަށް ޚިދުމަތް ކުރެވޭނެ ގޮތުގެ ޤާނޫނީ ހަރަކާތަކާ ގުޅިގެން ހޯދައިދޭ. މިއީ ޚިދުމަތުގެ ފޮނުވާލެވޭ ކަމެއް. އަދި ޖަލްސާ ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ މިއަދު ވެސް ބޭނުން 10:00 ޖަހާއިރު ހުށަހަޅައިފައި ވީ ބިލެއްގެ ބައެއް ގުޅިގެން ޚިޔާލު ތަފާތުވި ވާހަކަ ސަބަބަކީ. އެކަމަކު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހަމަތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަކީ އެއީ މުހިއްމު ކަމެކޭ. އެހެންކަމުން ބިލު ވަކިކުރުން ވަނީ ސަރުކާރު ޢަމަލުކުރަމުން ދިޔަ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ބަދަލުކުރުން ނުކުރެވޭ. ގާނޫނު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެއީ ފުރިހަމަ ހިސާބުތައް ގެންނަން 55 ކަމުގެ ހުރިހާ ދާއިރާތަކުގެ ހިމެނޭ ހަމަ ވެސް ކަމެއް ހޯދާފައެއް. އެއީ ވެސް ހަމަ ބޭނުންތެރި ޚިދުމަތްތަކެއް މި ގައުމުގައި. މި ޤާނޫނު އެކަން ކުރެވޭނީ ޤާނޫނުއަސާސީން މި ދައުރު ގާނޫނު ހިމެނޭ ކަމަށް ބަލަމުން ގާނޫނުތަކަކީ އެބަ ހުރި. މި ގާނޫނުތަކުގެ ބޭނުމަކީ، މި ގާނޫނުތަކަށް...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމުކުރާ މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމުކުރާ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމުކުރާ ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް މި ބިލުގެ ހަމަ އެއްވެސް ސަބަބަކާ ނުލާ އިޙްތިރާމުކުރާ ރައީސް، ނަމަވެސް ސަރުކާރުގެ އަމާސްކުރާ ގޮތުގެ ވާހަކައެއް. މި ބިލުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމައަށް ވެސް ފެނިގެން އިޙްތިރާމުކުރާ ރައީސް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ޤަވާޢިދު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ސިފައާއި ޤާނޫނުއަސާސީ އުސޫލުތަކާ ގޮތް އެހެނިހެން ހަމައެކަނި ކުރަނީ ޖުޑީ ޝަކުވާ

ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގެ ޗެއަރގައި ވި ބިލުން ފަރުމާކުރާ މަސައްކަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން އެބަދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ވަގުތަށް މިހިރަން ފަސޭހަތަކުގައެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހިރަން ފަސޭހަތަކުގައެއް މި ޤައުމުތަކުގައެއް ނޫން. އެ މިހިރަން ފަސޭހަތަކުގެ ނަތީޖާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި ޕްރޮސީޖަރ ބަދަލުކުރެވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުވަނީ މި ލިސްޓަށް އަންނަ ބަދަލުތަކަށް. އެކަމާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެންބަޔަކުގެ އިސްކާރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބާކީ ތިބި އެއްބޭފުޅާ މެންބަރުން، މެންބަރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރޮފެޝަނަލް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުތަކުން ވެސް ފާސްކުރާ މަސައްކަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނީގޮތުން ސާފުވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ވެސް މިހިރަންކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. އަދި އިސްލާމީ ގާނޫނުތަކުގެ ބާރުގައި ވެސް މިހިރަންކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ކަން ހުރި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހިރަން ފަސޭހަތަކުގެ ޤައުމީ ސަރުކާރު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ އަމިއްލަ މިހިރަންކަމަށް، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަމިއްލަ މެންބަރުންގެ ބަދަލުގައި، އަމިއްލަ އިޖުތިމާޢީ އަމިއްލަ މިހިރަންކަމަށް ފެއްޓި މަޖިލީހު ދުވަހު، ރައީސް ޝާހިދާ އެ ހަވާލުކުރި ދުވަހު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ރާއްޖެއިން މިހިރަންކަމަށް ހިނގައްޖެ. މި ރާއްޖޭގެ ފަސޭހަތަކުގެ މިހިރަންކަމަށް ހިނގައްޖެ. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވެސް މިހިރަންކަމަށް ހިނގައްޖެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅާފައި އޮތް 4 ވަނަ ބާބު، އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާބު ހައްޤާ ވެސް ގުޅޭ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ. އެއީ ކޮބާތޯ؟ އެ އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު، އެ ބާރަށް ވާގިވެރިވާ އަދި ބެލެނިވެރިވުމުގެ ވެސް ޒިންމާ ހަވާލުކުރެވިފައި އޮންނަނީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ގުޅުންހުރި ދުސްތޫރީ މުއައްސަސާތަކުގެ ޒިންމާދާރުކަން 10 މިންވަރަށް ވެފައި އޮތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖުޑީޝަރީ، ޖުޑީޝަރީގެ އެންމެފަހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގެ ހިއްސާކުރެއްވި ބޭއްވި އެހެން ފަސޭހަތަކުން ސަރވިސްގެ މަސައްކަތު އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ދިޔައީ. އެއީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ޖެހޭ އަޅާކިޔުމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ދައުރު އަޅާކިޔުމަށް ވާނީ ގޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ގުޅުންހުރި ވަރަށް މުހިއްމު ދުސްތޫރީ މުއައްސަސާތަކުގެ އަޑުއިވުމުގެ ބާރުތަކެއް. އެ އަޑުއިވުމުގެ ތަރުތީބުތަކެއް، އެ ބާރުތަކާއި ހަމަޖެހުން ފުރުޞަތުގައި އެންމެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، 3 ފަސޭހަތުން ވާހަކަދައްކާހިތްވާނަމަ އަދި އަޅާކިޔާނަން ވެސް، އަދި އަޅާކިޔާނަން ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވެސް، ސަރުކާރަށް ވެސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބޭނުން ނުކުރެވޭ އެ ފަސޭހަތުގެ މުއައްސަސާއަކީ ކޮބައިކަން. އަޅުގަނޑުމެން ބުނެވޭނެ މި ދައުރުގައި ބާރުއަޅާ ވެސް ގެންނަ ކަމަށް ވާނީ ފަސޭހަތުގެ ސުވާލުގެ ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛

ލަދުގަންނަވަންޖެހޭ. ލަދުގަންނަވަންޖެހޭ. މި ބޭރައިން އަމަލުކޮށްދެއި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ފަދަ ބިލެއް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ގެނުވަން ވެސް ލަދުގަންނަވަންޖެހޭ. މި ފަދަ ވާހަކަ މިތާ ދައްކަން ވެސް ލަދުގަންނަވަންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ވަގުތަކު ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހިރަވަސް ޖަނަވާރުތަކުގެ ވެސް ނޫޅެ. މި ވަގުތަކު މިހާރު މިހިރަވަސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވެސް ނޫޅެ. މި ވަގުތަކު ރައްޔިތުން އެދޭ، ރައްޔިތުން އުއްމީދުކުރާ އިންސާފު ގައިމުކުރާނެ ކަމަކު ވަކާލާތުކުރާން ސަރުކާރެއް ވެސް ނޫޅެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހަށް.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި މި ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަނަވާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގާނޫނަކީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހެޅިގެން މިވާ އިސްލާހުތަކުގައި މި ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުނީ މިވަނީ 2010 އޯގަސްޓު 10 ވަނަ ދުވަހު. އެ ދުވަހުން ފެށިގެން މި ގާނޫނަށް 15 ވަރަކަށް އަހަރުވީއިރުގައި 7 އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައި އޮތް. އޭގެ ފަހުން މިއަދު މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅިފައި މި ހުށަހަޅާލާފައި އެއްކޮށް 8 އިސްލާހާ އެކު ގާތްގަނޑަކަށް ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅިގެން މި ދަނީ. މި ޖަނަވާރުންގެ ގާނޫނަށް ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެކި ގޮތްގޮތުން ވާހަކަދައްކަވާފައިވޭ. އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖަނަވާރުންގެ މި ސުލޫކު މިންގަނޑުތަކާއި، ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ގޮތާ، އަދަބުދިނުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ހަމަތަކާއި، ޖަނަވާރުންނަށް ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ގޮތާ، ވިޔަފާރީގެ ކަންކަން ގެންގުޅުމުގެ ގޮތާ، އެއް ކޮޅުން އަނެއް ކޮޅަށް ޖަނަވާރުން ބަދަލުކުރުވުން ގޮތާ މި ހުރިހާ ކަމެއް މިހާރު [illegible] [illegible] ރޮނގުގައި އެބަ ހުރި. އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް، މިތާނގައި ވާހަކަދެއްކި ހުރިހާ [illegible] އެ ވާހަކަދެއްކީ [illegible]، ޤައުމެއްގައި ހަމަޖެހުމާއި މަސްލަހަތު ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި އެންމެ އިސް ވާޖިބު އަދާކުރާ ޖަނަވާރު އެ ޤައުމުގައި އޮންނަ ޖަނަވާރުގެ. އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުން [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން މި ހާއްސަކަން ބަލައިލީ ކަމަށް ވަންޏާމު، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ 99 އިންސައްތަ ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ހަރުކަށިވީ. ވަރަށް މަދު ރައްޔިތަކަށް ހުރިހާ ގޮތުގައި ޕާރީ، މުއްސަނދި، ތަނަވަސް، އަތުގައި ފައިސާ ހުރި ބޭފުޅުންނަށް

ނޫނިއްޔާމު އަދުލުއިންސާފު ލިބިގަނޭ މި ޤައުމުގައި ނުވާނެ ކަމުގެ ކަމަށް ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވަސީލަތްތަކެއް، ފަސޭހަތަކެއް ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ޤައުމުގެ ދައުލަތުން ވަރަށް ބޮޑެތި ޚަރަދުތަކެއް، ވަރަށް ބޮޑެތި އިސްރާފުތަކެއް ދިޔައީ މިވެ ބަޔަކު. އެ ބޭފުޅުންނަށް މުސާރައިގެ އިސްތިޙްޤާޤު ބަލައިލި ކަމަށް ވަކިޖާގަ އެ ބޭފުޅުން ބޭސްފަރުވާގެ ގޮތުގައި އެ ބޭފުޅުންނާއި އެ ބޭފުޅުންގެ މުޅި ޢާއިލާއި މެންބަރުންނާއި ބޭސްފަރުވާ ލިބޭނެ. އަދި އެހެންނަމަވެސް، ރިޓަޔަރމަންޓުގެ ފަހުން ވަރަށް އިއްޒަތްތެރިކަމާއި އުފާވެރި އަރާމުގައި އުޅެވޭނެ ގޮތަށް އިސްތިރާޙަތު ލިބޭނެ ގޮތަށް ފިނޭންސިއަލް ބެނެފިޓްތައް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި މަޖިލީހުގެ ބައެއް ޕްރިވިލެޖްތަކުގެ ބޭފުޅުން ވާހަކަދައްކަވައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ފުރިހަމަކުރަން އަދިވެސް ފާސްކުރެވިފައިވާ ވަރަށް ބޮޑެތި ހަރަދުތަކެއް މި ފުރިހަމަކުރަން ދިޔައީ ހަމަގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ބަޖެޓުގައި ރަނގަޅު ވަކިވަކިފަދަ ނޫން. އެ ވަކިވަކި ދައުލަތުގެ ބޭނުން އެމް.ޑީ.ޕީ ބޮޑުގައި ރައްޔިތުން އަޅުވާފައި އެއް ވަކިވަކިއެއް. ސަރަހައްދުތަކެއް ނުލިބުނު ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕްރިންސިޕަލް މި ދިޔަ ޕްރިންސިޕަލުގައި ފުރިހަމަ 1 އަހަރުދުވަސް ތެރޭގައި 8 ފެބްރުއަރީން ވަކިކޮށްލި. އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތަށް ފަހުން ފެބްރުއަރީން މަހު އަނިޔާގެ ވަކަ ވެސް. 8 ފެބްރުއަރީން ވަކިކުރި، 12 ފެބްރުއަރީން ސަރަހައްދުތަކުގައި، ސުލްޙަ މަޖްލިސަ ބަލާލައި އެބައުޅޭ 35 ފެބްރުއަރީގެ. އެހެންވީމާ، އެއީ މިހާރަން ރައްކާގައި ޕްރިންސިޕަލް ތެރޭގައި ފެބްރުއަރީގައި ހުރިހާ ބޮޑެތި އެމްޕްލޮއީ ފެބްރުއަރީން ނުފެށި ފުރުޞަތު އެބަ ޕްރިންސިޕަލް އެމް.ޑީ.ޕީ ޕްރިންސިޕަލް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ މިދިޔަ ޕްރިންސިޕަލް ވެސް ދެ ޕްރިންސިޕަލް ވެސް، އެއް ޕްރިންސިޕަލް ހަދާފައިވާ ގޮތަށް ވެސް ފެބްރުއަރީގައި ކުރެވުނު. ދެން އަނެއް ޕްރިންސިޕަލް ނަހަމަކަން ހަދާކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޕްރިންސިޕަލް ރައްޔިތުން ނިންމި 2023 ގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދުގެ މި ޕްރިންސިޕަލް އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ތެރެއިން މިހާރު ސަޕޯޓް އަދިއަރުގައި އަދުލުއިންސާފުގެ ދާއިރާއަށް އެހެން، އެހެންމެއް ނޫން. އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުޖެއް ފުރުޞަތެއް ނެތް ރައީސާ ދަންނަވަން ކުރިއަށް. އެއީ ސަރުކާރު ތަކެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރިންސިޕަލް ދޫކޮށް އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަގުތު ކޮންމެ ވަގުތަކުގައި އިސްލާމީ ދައުލަތެއް އެބަހުރި. ފެބްރުއަރީގައި އަސާސީގެ، ފެބްރުއަރީން ނުޖެހޭ ފުރުޞަތު އެއްވެސް ޔަގީނުކަން ދިޔައީ ރައްޔިތުންނަށް ދަށުކޮށް ނެތްބަހާ. އެމް.ޑީ.ޕީއަކުން ވެސް ސިޔާސީ އަދާކުރާ ފަރާތެއްގެ ހުސްކަމަށް. އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހަމައެކަނި ކުޑަ މީހުން ވަކިކުރި ދެ ފެބްރުއަރީން ސަލާމަތީ ކުރިއެރުމުގެ އެމް.ޑީ.ޕީން ގަބޫލުކުރޭ. އެ ބޭފުޅުންގެ ސުލްޙަ މަޖިލީހުގެ ބަޔަކު ސާބިތުވެގެން އެ ކަން ކުރި. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ ތަކުރާރު އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވާ ބޭފުޅުން ވެސް އަދި ދިމާ ފެބްރުއަރީން. އެއީން އެއްވެސް ބޭފުޅުން ކަމަކު ނުވާ. އެހެންވީމާ، 7 ފެބްރުއަރީގެ ތެރެއިން ދެ ފެބްރުއަރީގެ ދާއިރާ އެ ދެ ފެބްރުއަރީ ކުރުމުގެ ޙައްޤުގެ އެމް.ޑީ.ޕީން ހަމަ ރައްޔިތުންގެ ގަބޫލުކުރެވެނީއެވެ. އެއީ ސިޔާސީ ތަކުގެ

ނުފޫޒެއް ފޯރުވައިގެން ކުރި ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ އެ ވާހަކަ އެހިސާބުން ނިމުނީ ރައީސް އިނގެތޯ. ކޮންމެހެން އެމް.ޑީ.ޕީ އަޑުބޭނި ވާހަކަދައްކާކަށް ބޭނުމެއް ނޫން. އެ ކަން އެއީ ރައްޔިތުންނަށް ސާބިތުވެފައި އޮތް ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ، ފަނޑިޔާރުންނަށް ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކައިވެނިކުރި އުޅުނުކޮޅާ އެ ދުވަސްވަރު ވެސް މަޖިލީހަކަށް ހިނގިޔަލާ މާ އަވަހަށް. އެއީ ގޮތްގަނޑެއްކަން މި ރާއްޖޭ ރައީސް މީގެ ވިއްސަކަން އަހަރު ކުރީގެ ވާހަކަ މި ރާއްޖޭ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އެކަމު ކައިވެންޓެއް ވެސް ކުރެވޭ ދުވަސް ދި ދުވަހުން. މިހާރު ކައިވެނިކުރަންވެއްޖެއްޔާ ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން ކައިވެނިކުރަން ވެސް އެބަ ނުވާ ޕިއްސަކަން ތިރިކަރަން ދުވަސް. މަޖުބޫރާ ދުވަސް އެބަ ނުވާ. ބަދަލުވަނީ ރަނގަޅަށް ކައިވެނި ނުކުރެވި އުޅެނިކޮށް ރަން ޙާމިލުވެގެން އެބަ ތި ޖެހޭ ދެލެވުން. އެހެންވީމާ، ޒަމާނީ މި ދުނިޔޭގައި މި އޮންނަ ބަދަލުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކަނޑަނޑާ އެވަސްވާހަކަ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، ޒަމާނީ ގޮތަކަށް މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ ތަޅުމާ އެއްކަލަ ދަރިންނަވެސް ކަހަ ޗިކަރާ ކަހަކަ، ފެންސަވަރާކަށް އަހަރެއްވެސް ހުރި މަޖިލިސްގައިވެސް ކޮޅުމަޑުކަމާއި އެއް ހުރި. ގާއިސަ ގޮތެއްގައި މިކާތުގެ ސަރަހައްދަނު ބަޔަކު ލިބެންޖެހޭ ފުރާނަ ބަޔަކު ނުލިބި، ވަރަށް ގިނަ، ވަރަށް އުނދަގޫ ވާހަކައެއް ބައެއް ޖާގާފަހުން ތަކުރާރު އެބަ ކުރޭ. އެއްވެސް ކަހަލަ ކުރެއް ނުވާ މަދުސޫލު އެބަހުރި ބައިވެރިވާ ކުޅިވަރުން ފަހަތުން ޕިޑާ ކަރުސަން ދިގު ރާއްޖޭ ސަރަހައްދު ހުރި ބަޔަކު ނުވާ، ބާރު، ފަހަރަ ހަރަކާތްތެރިވުމާއި ހުރިހާ ކުދިކުދި ރަށެއް ކަމަށް ބަލާ ކުރެވިދާނެ ކަމެއް އެހެންވީމާ، ބަޔަކު ކުރަނީ އިޖުތިމާޢީ ހުރިހާ ކަމަކާ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ވެސް ކުޅިވަރުތަކުގައި މި ފަނޑިޔާރުންނާއި މި ސަރަޙައްދުގެ ދުވަސްވަރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައެޅޭ ބޮޑު ސަރަހައްދެއް ހަމަ ކައިވެނިކުރުމާ ކުރިމަތިލާ ދުވަސް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ސަރަހައްދު އޮތް މުޅި ރާއްޖޭގެ ދުވަސްވަރު، އަދި ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލުތައް، އަދި ބަޔަކު ހިންގާފައި ވާ ސަރަހައްދުތަކުގެ ދުވަސްވަރު ދެއް ފެނިގެން ހުރި ފަނޑިޔާރުން މިހާރު ބަޔަކު އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް. އެހެންވީމާ، ޒަމާނީ މި ރާއްޖެ ފެށުނު ދުވަހުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ކަމަށް މި ސަރަހައްދުގެ ވެސް އެންމެ ބޮޑު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އެކު ދުވަސް ކުރަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެއީ މި ރާއްޖެއަށް ބަދަލުވާ ދުވަސް ވެސް ވަރަށް ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް އެބަ ދުވަހުން އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. ގޮތްގަނޑެއްކަން ފެށޭ ފަށާ ފެންސާ ހާސް ނުވަތަ ހަތްއަކަ ފަށައިގެން މި ދުވަހުގައި މި އުޅުނީ. އެހެންވީމާ، މި ދުވަސް ވެއްޖެނަމަ މި ސަރަހައްދުގެ ދުވަސްވަރު ވެސް ބަދަލުވެގެން ދިޔަ ނުވަތަ ސަރަހައްދުތަކުގެ ދުވަސް ކަނޑައެޅުމަށް ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތަކަށް މި ރައްޔިތުންގެ މަޤާމުން ހިތްހަމަ ހަރަކާތް ހިންގާ ބަދަލުތަކާއި ވެސް ގެނެވިދާނެ. ހިތްހަމަ މުޅިން ހަރަކާތް ބަދަލުތަކާއި ވެސް ގެނެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ޤާނޫނުތަކަށް މި ގެންނަ ހިންގާ ބަދަލުތަކާއި ބަދަލުތައް ޒަމާނީ ތަރައްޤީކުރަން މި ތަނުގައި ފަނޑިޔާރުން. ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނަކީ ފަނޑިޔާރުން ބޭނުމާ ބަދަލުތަކެއް ވެސް

ގެނެވިދާނެ. އަދި ރައްޔިތުން އެދޭ ބަދަލުތަކެއް ވެސް ގެނެވިދާނެ. ގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރު އައިއިރުން 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި ހުރި ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ނުވަތަ ކުރިމަތި ހުރި ގާނޫނުތަކާއި އަލަށް ތަޢާރަފުކުރާ ގާނޫނުތަކާއި ބިލުތަކެއް މި ފަރުމާކުރަމުން ދަނީ ވަރަށް ފުރިހަމައަށް. ދުނިޔޭގެ އެންމެ ތަރައްޤީވެފައި ހުރި އެންމެ ރަނގަޅު ކަންކަން ކުރާ ޤައުމުތަކާ އެއްގޮތަށް މި ކަން މި ކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ކަންކަން ތަންފީޒުކުރަން މި ތިބޭ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކާއި ދައުލަތުގެ އިދާރާ މުއައްސަސާތައް. އެ ބާރުތަކުން މި ކަންކަމަށް މި އިރުޝާދުދެއްވުން، މި ބާރުތަކުން މި ގައުމު ރަނގަޅުކުރަން އުޅުން މިންވަރަކަށް މި ގައުމު ރަނގަޅުވެގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުގެ ފަރާތުން ދިގުމުއްދަތަށް، އަޅުގަނޑު މި ހުށަހެޅިފައި މިހިރަ އިސްލާހުތަކަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަމުން ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ރައީސަށް ޝުކުރުދަންނަވަމުން ވަކިވެލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސީން މުނީރަށް.

މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސީން މުނީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ މި ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ބައެއް ކަންކަން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މި ބިލުގައި މިހިރަ ގިނަ މާއްދާތަކެއް މިއީ 19 ވަނަ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި، 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކޮށް، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވައި، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ބަދަލުކޮށް ހުށަހެޅި، ބަދަލުކޮށް އަނބުރާ އިޞްލާޙު ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވައިފައި އޮތް ބިލެއް. އެހެންވީމާ، 19 ވަނަ މަޖިލީހުގައި ހިމެނިފައި ބައެއް ބަދަލުތަކަކީ މިއީ މި ސަރުކާރުން އަލަށް ޖުޑީޝަރީއަށް ނުފޫޒުފޯރުވަން ބަލައި ކޮށްފައިގެން އުޅޭ ބިލެއް ކަމަށް ދުރާލާ ވާހަކަދެއްކި ބަޔަކުދެކޮށް އެއީ އެންމެ ރަނގަޅުކަމަކަށް ނުވެން. އެ ކަން އަސްލުގައި ބަލައިލާ ހިޔާލަށް ދެއްކި ވާހަކަތަކެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލާނަން ގަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިކަހަލަ އެ ކަން އެގޮތަށް ފާހަގަކުރެއްވީމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ކަން މި ފާހަގަކޮށްލީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފަނޑިޔާރުންގެ ވާހަކައަކީ ރައްޔިތުން ހަމަ އަބަދުވެސް، ކޮންމެ ދުވަހަކު ދައްކަމުންދާ ވާހަކައެއް. ފަނޑިޔާރުންގެ ދޭ ގޮތުން ރައްޔިތުން އެ ވާހަކަދައްކަނީ ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ހުކުމްތަކާ މެދުގައި ހިތްހަމަ ނުޖެހޭތީ. މައްސަލަތަކުން ހިނގުން ގިނަ ދުވަސްވަމުންދާތީ ވެސް، ކޯޓުތަކުގެ މައްސަލަތައް ބަލާއިރު ދިގު ދުވަސްތަކެއް ނަގާ އެ

ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުތަކާއި އެކުލެވި، އާގޮތް އޮންނާނީ. މީގެ ކުރިމަތީގެ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް، ޖިނާއީ މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުމުގައި އޮންނަހުރި ވަޒީފާއެއް ހުރިހާ ނޫނީ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކަށް މީގެ ދިރިއުޅުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ހުރަސްތަކެއް އޮންނާނީ. ޖިނާއީ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ފާހަގަކުރާއިރު އާންމު ގޮތެއްގައި އަންނަނީ ކޯޓުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަމުގެ ވާހަކަ. ތިލަފުށި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އެ ކަން އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، މި ދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން އެކަމަށް ބަޖެޓް ކޯޓަށްދީފައެއް ނުވޭ. މި ސަރުކާރުން މިހާރު އެ ދަނީ ބަޖެޓުކުރަމުން. އިމާރާތްކުރެވިއްޖާ މި މަސް ތެރޭގައި މި ކްރިމިނަލް ކޯޓު ހުޅުމާލެއަށް ބަދަލުކުރުމާއި އަދި އޭގެ އިތުރަށް ކޯޓު ކޮމްޕްލެކްސް އެޅި، ޖުޑީޝަރީއަށް ދިމާވެފައިވާ ޖާގައިގެ ދަތިކަން ހައްލުކުރުމަށް، މި ސަރުކާރުން ޖުޑީޝަރީއަށް އެ ކަން ފަހިކޮށްދިނީ. އެއީ މި ދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން އިހުމާލުވެފައިވާ އެއް ކަމެއް. އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުއަދާކުރަން. އެއާއިއެކުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނަލަ ޖާގައާއި ހަމައިން ބަލައިނުލެވޭނެ. މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުތަކުގައި ވެސް ފަސް އަހަރުވީ މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުރި. އެކަން ބެލެންޖެހޭ. ޖިނާއީ މައްސަލަތަކުގެ ޕްރޮސީޖަރ ކޯޓުގައި ވެސް ފަސް ބުރުދުވަސް ނުނިމި އޮތް ޖާގަ ދަތިކަމާއި ބެހޭ މައްސަލަތައް ނިޔާކުރުމުގައި ދިމާވާ ކަންކަން. އެކަމަކު މި ސަރުކާރުން ބަޖެޓުގައި ޖާގަ ދީފައިވާތީ އިތުރު ކޯޓުތައް ހުޅުވިދާނެ. މި ކަން ބަލަން އެބަ ޖެހޭ. މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދިޔަސްތޯ މި ކަން އެބަ ޖެހޭ ބަލަން. އަޅުގަނޑު ފެނޭ ގޮތުގައި މައްސަލަތަކުގެ ހިނގުމުގައި ދަތިތަކެއް އެބަ ހުރި. ދިފާޢީ ވަކީލުން މަދުވުމާއި، ދިފާޢީ ވަކީލުންގެ ޝެޑިއުލާ އެއްގޮތަށް ކޯޓުގެ ޝެޑިއުލް ހަމަޖެހުމުގައި ހުރި ދަތިތަކާއި، ދައުލަތުގެ ވަކީލުންގެ ޝެޑިއުލާއި މި ކަންކަމާ އެކު ބަންދުގައި ހުރި މީހުންނަކީ އަދިވެސް ވެސް ގަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ގޮތުން ކަންކަން ހަމަޖެހުމުގައި އިތުރަށް ވެސް ދިރާސާކުރަން، ޒަމާނީ ގޮތުން، އަހަރުދުވަހަކަށް މައްސަލަތައް ދިގުލައިގެން ދިއުން އެއީ ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކާ އާންމު ގޮތެއްގައި ފާސްކުރާ ޤާނޫނުތަކާ ކޯޓުން ބަލާ ގޮތް ތަފާތު ނޫން. ޤާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރުމުގައި މި ކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް މަޖިލީހުން، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކޮށް، މި ކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގެން އެބަ ޖެހޭ. އިޞްލާޙުތަކަށް ބަލާއިރު؛ ސިވިލް މައްސަލަތަކަށް ބަލާއިރު މި ދާއިރާގައި ސިވިލް ކޯޓުގައި އެއް އަހަރަށްވުރެ ދިގުވެފައިވާ މައްސަލަތައް ނިންމަވުމަށް ރިޢާޔަތްކުރާނެ ގޮތެއް ހޯދަން ޖެހޭ. ސިވިލް ޕްރޮސީޖަރ ކޯޑު، މާދަމާ ހުށަހެޅޭނެ ޤާނޫނު އަދިވެސް މައްސަލަތައް ހިނގައިދާ ގޮތް ބަދަލުކުރާނެ ޤާނޫނެއް. އެކަމަކު ޙަޤީޤަތުގައި އެ ކަން ފާސްކުރެވޭނެ. ސިޓީ ބެޑުގެ ޤާނޫނުތަކާއި އެބަ ހުރި ފާސްކުރެވި، މީހުން ހައްޤު ލިބިދޭ ގޮތްތައް ބަދަލުކުރެވިފައި ބަލާ ބެލުމަށް. ވަގުތުން ކަންކަމުގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން މިއަދު ވެސް، މި ދިވެހި ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން މައްސަލަތައް ހުށަހެޅި، ސިޓީ ބަލާ ގޮތް. އިޞްލާޙުތަކަށް ބަލާއިރު؛ މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަކީލުން ނުވަތަ ދިފާޢީ ވަކީލުން ފާހަގަކުރަމުން ދާ ކަމެއް.

ނެތް. ހަމަ ތަޢީނުން ވެސް ޓެކްނިކަލް ޖަޖްމަންޓް ނުވަތަ މިހާރު އޮތް މަތިން މިޢިޔާރުތަކުގެ ތުރުއިން ހުއިރު ހާޒިރުވެގައި ބުނުމަކީ ކުރަން އުޅުނީމަ އެއް އަހަރު ދުވަސްވަންދެން އެ ބުނުމް ނުލިބި، ޓެކްނިކަލް ޖަޖްމަންޓް ނުލިބި އޮންނާނީ އެހެނީ ގޮނޑުގެ މައްސަލައަކުން ނޫން. އެއީ ކޮޅުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަމަކުން ވެސް ނޫން. އެއީ ކޮޅުގެ އެ ނޫން ވެސް އިދާރީ ސަބަބުތަކާ ގުޅިގެން ވެސް ނޫން. ފަނޑިޔާރުން އެހެންމިހާ ޖަވާބުދާރީކުރުވަންޖެހޭނެ. ތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަނޑިޔާރުން، ތަނުގަޔާ މަސައްކަތްކުރުންނާ ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މައްސަލަތަކާ އެ ގޮތުން ނުބެލޭ ކަމަށް ވާނަމަ އެއީ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރާ ފަނޑިޔާރުންނަށް ވެސް އެ މިނިސްޓަރު ހައްދު ޖާގައިގެ ބޭރުގެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވޭ މި ދެންނެވި ބަދަލުތައް ސަރުކާރު ދާއިރާއަށް ގެނައުމަށް ޖެހޭނީ ހުރިހާ ކޯޓުތަކުގައިވާ ފުރިހަމަ އިސްލާހުތަކެއް އެބަ ހުއްޓޭ. ފަނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކާ ގުޅޭ ގޮތުން މިގޮތަށް ހިންގުމަށް ހުށަހަ ގިނަ މައްސަލަތަކާ މިހާރު ވެސް ފަނޑިޔާރުންގެ އަމަލާ ގުޅޭގޮތުން ހިފެހެއްޓުމާ ކަނޑައަޅާފައި. އެ ކަންކަމުގެ މައްސަލަ ހުރިހާ އެ މައްސަލައަކުން ބަޔާންކުރާ ކަނޑައަޅާފައި. އެހެންކަމުން، މިގޮތުން ގޮންޖެހުމާ ސުޕްރީމްކޯޓު އެ މަސްދަރަކަށް ރިޕޯޓު ނުވަތަ އެ މިހާރު އެމްބަސީ ބައްލަވައިގެން އެ ކަންކަން ތަންފީޛުކުރުން ހަރުދަނާކުރުމަކީ އެއީ ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް. މިހާރު ހުރިހާ ކުރިއެރުމާ އިސްލާހުކުރަން ބަލައިގަތުމަށް ފަނޑިޔާރުން ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އޮތް މާއްދާ އެއީ އެއްގޮތް ތަނަވަސް ގޮތަކަށް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. ސަބަބަކީ އެ އެހާ ހަރުކަށިކޮށް އެ ކަން ހުއްޓުވުން އެއީ އެންމެ ތަނަވަސް ގޮތެއް ނުވަތަ ފަނޑިޔާރުންގެ ބީރައްޓެހިކަމާއި އެ ކަންކަމާ ގޮތުން ކަންތައްތަކެއް ވެސް އެއީ އިތުރަށް ދިރާސާކޮށްގެން ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ވީމާ، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މި ކަންކަމަށް އިތުރަށް ބަލައި މި ބަދަލުތައް ގެނައުން އަޅުގަނޑު، ގެންގޮސް ޝަކުވާ ދާއިރާއާ ރައްޔިތުން އިތުބާރުކުރާ ދާއިރާއެއް ގޮތުގައި ވެގެންދިއުން އެ ކަން، އެ ތަރައްޤީކަން މި ސަރުކާރުން ގާއިމުކުރެއްވުން. މި ސަރުކާރުން ޝަކުވާ ދާއިރާއަށް ނުފޫޒު ކުރުކޮށްލުމުގެ ކަންތައްތަކާ ނުކުރާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދަށް.

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް މި ގެނަސް އިސްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން. އަދި ތިނަދޫ ދާއިރާގެ، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު

ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ މި ބިލު ހުށަހަޅައިދެއްވީ ކަމަށް ބަލައި، އިސްލާހު ހުށަހަޅައިދެއްވީ ކަމަށް ބަލައި އެ މަނިކުފާނަށް ވެސް ޝުކުރުދަންނަވަން. ގާނޫނުގައި ފަނޑިޔާރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ވާޖިބުތަކާއި، ޙައްޤުތައް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަޔާންކުރެވިފައި އެބަ ހުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިސްލާހުގައި ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި ފަނޑިޔާރުން އަދި ޤާޟީންގެ ޤާނޫނީ ޤާޟީކަމަށް ބަދަލުވުމާއި އަދި ޤާޟީކަމުގައި އިތުރަށް މަސައްކަތްކުރާނެ ގޮތުގެ ތަފްސީލުތައް ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށްފައި މި ގާނޫނުގައި އެބަ އޮތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުން ފަނޑިޔާރުކަމަށް ކުރާ ޙުކުމް ޢަދުލުއިންސާފާ އެކު ނުކުރާ ފަރާތަކަށް އަސާސީ ދައުލަތް ފަރާތްތަކެވެ. އެކަން އެއީ އެންމެން ޤަބޫލުކުރާ ޙަޤީޤަތެއް. 2008 ވަނަ އަހަރު އާ ޤާނޫނުއަސާސީއާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވި ހާލަތުގެ ފަނޑިޔާރުގެ މަގާމުތަކުގައި ކަންތައް ނިމިގެންދިޔަ ގޮތް އެންމެ ރަނގަޅަށް އެނގޭނީ އެލް.ޖީ.ސީ. ޤާޟީކަން އަލްބާނީއާ، ޤާޟީކަން ނުފޫޒު ފެތުރި ރައީސް ނަޝީދުގެ ސަރުކާރުން. ޤާޟީކަމަށް ތަޢުލީމީ، ފަނޑިޔާރުންނަށް ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، ފަނޑިޔާރުންނާ ދިމާކޮށް، ފަނޑިޔާރުން ދުވަރުން ވައްޓާލައި، ފަނޑިޔާރުން ބިރުދައްކައިގެން ވައްޓާލައިގާ މި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރީ 2008 ވަނަ އަހަރު އާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަދި އާ ސަރުކާރާ އެކު ކުރި ކަންތައް މިއީ. ދެން އެއަށްފަހު އަދި ރައީސް ޔާމީންގެ ސަރުކާރު ވެސް. ކަންތައްތައް ކުރި ހަމަ އެގޮތަށް. ޔާމީންގެ އެންމެ މަތީ ކޯޓު، ސުޕްރީމް ކޯޓު އަޅުގަނޑު ދިހަ އަހަރު ދުވަސްވަންދެން ހިނގިން ޢަދުލުއިންސާފު ހިނގަން. އެ ތަނުގެ ބުނުމަކީ މި ތަނަށް އަސަރުކުރި ކަމެއް ނޫނޭ، މިއަދު ދެ ބޭފުޅުން ދެކޮޅަށް ސަފުހަރިމަ ނިކަނޑިނޫނުކަމާދީ، ރަނގަޅު ގާއިނޫނުކަމާދީ އެއީ. އެއީ އެންމެ މަތީ ކޯޓު ދިރުއައިމަ ނިޔަމުން. އެ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު، ޢުއްމަމަ ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ސައީދު، އެ ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އަލީ ޙަމީދުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ޢަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމަށް ބޮޑު ނުރައްކާ ބޮޑުވި ސަބަބު. އެހެންނަމަވެސް، ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރުން އެ މަނިކުފާނު ޖުޑީޝަރީއަށް 17 ނޮވެމްބަރު 2023 ގައި އެ މަނިކުފާނު އިޖުރާއާތުތަކާއި ފަނޑިޔާރުން އަލްބާނަން، ފަނޑިޔާރުން ބާރުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން މި ހިސާބުން ނިމުނީ. ފަނޑިޔާރުކަމުގައި މިނިވަންކަމާ އެކު ޝަރީޢަތްތައް ހިންގައިދޭނެ. އެ ކަން މި ފެންނަނީ. އެ އިސްލާހު މި ކުރަނީ. އިޖުރާއާތުތަކާ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރުން ފަނޑިޔާރުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބޮޑުފަނޑިޔާރު، ފަނޑިޔާރުން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް، ފަނޑިޔާރުން މަޖިލީހުގެ، އެ ކަންކަން ނިމުނީ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޙާލަތު ރަނގަޅުކުރާ ނިޒާމުގެ ގޮތުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޤަރީބުން ކަރަފާކުރާރާއިގެން މި އިސްލާހުގެ ސަބަބުން. ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒު ބޭނުންފުޅުވަނީ މި ގޮތަށް، މި ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީ ވެސް އަވަހަށް ޢިލްގެންނިޔުން. އަޅުގަނޑުމެން އަވަހަށް ނިމުގެން ދިރުމަށް ބަލައި ފާސްވެގެން ފަރުދީ ލިބިގެން އިންސާފަކީ، ޙަޤީޤީކަމާއި، ރައްކާތެރިކަމާ އަދި މަސައްކަތްކުރާން ވާފަށް ހިތުރު ގާނޫނީ ނިޒާމު މި އިސްލާހުގެ ސަބަބުން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިޖުރާއާތުތަކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސް މި ކަން ކޮށްދެއްވާކަށް ދަށުން އެ ގޮސް

އަރުވާލީ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަންޖެހޭ އެހެން ވާހަކައެއް ވެސް އެބަ އޮތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސަކަށް ހުންނަ ބޭފުޅަކު، އަޅުގަނޑު ޚާއްސަކޮށް ފާހަގަކުރަން ރައީސް ހާމިދުގެ ވާހަކަ. ނުހުޖު ޤުރުވެން އިސްތިހާރަށް އޮތީ. ކޮޅުތަކަށް، ކޮޅުތަކަށް ނުފޫޒާއި ބާރުފޯރުވައިގެން އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމު ހަލާކުކޮށްލީ. އެކަމުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުން އައީ އެމް.ޑީ.ޕީ ތެރެއިން ރައީސް ނަޝީދު ސަރުކާރުން. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން މި ހުރިހާ ކަމެއް އިސްލާހުކުރަންޖެހިފައި މި އޮތީ. ނިމިގެންދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން ކަންތައް ކުރިޔަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބޭނަ އުފެއްދުން މި ޤާނޫނީ. މި އިސްލާހުތަކުން ގެނެސް އިސްލާހުތަކުން ކުރެވޭނެ އިދާރީކުރުއްވުމާ ޕްރޮފެޝަނަލް އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމު ވާނީ ހަރުދަނާ ބަރޯސާވާ ނިޒާމަކަށް. ކޮމިޔުނިޓީތަކުގައި، ފެންއިސްލާހުކުރުބަދި ކައިރިގައި، ބަނދަރުމަތިގައި ނުދައްކާތަން ކުރިން ދެއްކި ވާހަކަތައް. ދިވެހި ރައްޔިތުން ގެއްލުވާލާނެ، އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމު ހަރުދަނާވެއްޖެ ކަމަށް. ކޮމިޓީތަކުން ކުރާ ބުރަކަމަކީ އަދުލުއިންސާފުގެ ނިޒާމަކާ ހަމަހަމަކަމާ އެއްޗެހި ކުރާ ބުރަކޮމިޓީތައް ކަމަށް. އެ ތަޖުރިބާކާރުން، އެ ކަރަފާތު، އެ މުޖުތަމަޢުތަކުން ތިބެގެންނަން މި ދެންނެވި މި ބިލު އިސްލާހުކުރުމުގެ ސަބަބުން. މި ކަން ކުރުމަށް ބަލައި އަދުލުއިންސާފުގެ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރަނީ. އަދުލުއިންސާފުގެ މި ކަން ކުރާނެކަމުގެ ތަޖުރިބާކާރުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަރުވާނަން. ޤާނޫނަށް، ފަސޭހަތުރުގެ ޤާނޫނުން އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވާ ވަރަށް އިސްލާހުތަކެއް އެއްކޮށް މި ކަން ކޮށްދެއްވާފައި. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރުސާތުން މި ބިލުގެ ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަން އެދިވަޑައިގެންފައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވާ ނިމުނީ. ބިލުގެ ފުރަތަމަ ވިދާޅުވުމަށް އަޅުގަނޑު ބިލު ހުށަހަޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަސޭހަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ނިމި ފުރުޞަތު އިއްވަން ނޫނީ ފުރުޞަތު ދަންނަވަން އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތުދެއްވީމާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އޮތީ މި ފްލޯރުގައި ވަރަށް މުހިންމު ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދައްކަވައިފި. ހަމަ އެއާއެކުގައި މި ބިލު ކޮމިޓީގައި ދިރާސާކުރައްވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުން މި ދެއްކެވި އުފެއްދުންތެރި ރަނގަޅު ވާހަކަތަކެއް ރިޢާޔަތްކުރައްވާ އެކަމުގައި ފަސޭހަތުރުގެ ބަސް ވެސް މިގޭ ތެރޭގައި ހިލާ ގޮތަށް އެންމެ މަސްލަހަތު ރަނގަޅު އަދި އެންމެ މުހިންމުކޮށް އިސްކަންދޭނީ ކަންތައްތަކަށް ތަރުތީބުވާ ގޮތަށް މި ބިލު

ނިންމައިދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެކޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް އަދުލުއިންސާފު ލިބުން ފަސޭހަ މައްސަލަތަކަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޯޓުގެ ޚަރަދު ބޮޑުއަށްކޮށްގެން ވެސް ފަރުވާ ވަރަށް ބޮޑަށް ލިބުން ބޭނުންވާ ކަމެއް. ދުނިޔޭގެ ތަފާތު ހިނގާ ގޮތް މުޢާމަލާތަށް ދުނިޔޭގެ ތަފާތުތަކުގައި މައްސަލަޖެހިގެން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އެ ކަންތައްތައް ނުނިމި 5، 6 އަހަރު، 7 އަހަރު، 8 އަހަރު، 10 އަހަރު ވެފައި އެކަމުގެ ނަތީޖާ އަސަރު ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަކަށް ކުރާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި ފަދަ މައްސަލަތަކަށް ނޫނީ އެންމެހައި މައްސަލަތަކަށް ވެސް ވީހާ އަވަހަކަށް ނިމުމެއްދިނުމަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުން ނުހަނު ބޭނުންވާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވި ފަދައިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނުތައް ބަދަލުކުރެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ގޮތަށް ޤާނޫނުގެ ޒިންމާދާރުކަން ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނީ އެ ކަން ތަންފީޒުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތުން. އެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށް ނިޔާމަވެސް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުގެ އުއްމީދަކީ މި ބިލު ކޮމިޓީގައި އިތުރަށް ދިރާސާކުރެވި، ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލު ހޯދައިގެން މި ބިލަށް އިސްލާޙު އަންނައިރު ފުރިހަމަ ބަދަލުތަކެއް އައިސްފައި އޮތުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ކަމުގެ ފައިދާތަކެއް ފުރިހަމަކުރެވިގެންދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލުގެ ބަހުސް މިހާހިސާބުން ނިމުނީ. މިއަދުގެ ވޯޓުގަޑީގައި ބިލު ބަލައިގަތުމާމެދު ވޯޓަށް އަހާނަން ވާހަކަ ދަންނަވަން.

8. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

{8.1}- މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑާއި މޯލްޑިވްސް އިންޓަގްރޭޓެޑް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑްގެ ހާލަތު ދިރާސާކޮށް ސްޓޭޓް އޯނޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީން ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ސްޓޭޓް އޯނޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީގެ ނައިބު ރައީސް ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒުހައިރު.

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޒުހައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން މި ކުރަނީ ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީގެ M20/R/SOE/2025/02 ނަންބަރު ރިޕޯޓު މި މަޖިލީހަށް އިއްވުމަށް. އާދެ! މި ރިޕޯޓަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާ ބާރުގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑާއި އަދި މޯލްޑިވްސް އިންޓަގްރޭޓެޑް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުގެ ހާލަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މަޖިލީހުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީއަކީ ދާއިމީ ކޮމިޓީތަކުގެ ތެރެއިން ހިމެނިފައިވާ ކޮމިޓީއެއް. އެކޮމިޓީން މި ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑާ އެކު 11 މެންބަރުން ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ. އާދެ! މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓަކީ 16 ޖުލައި 2024 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވި ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީގެ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ 5 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާގައި ހިދުމަތް ކުންފުނިތަކުގެ ހާލަތު ދިރާސާކުރުމަށް މި ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީއަކާ ހަވާލުކުރެވުނު. އެގޮތުން ސަބް ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ހިމެނި ޖުމުލަ ކުންފުނި ހަތަރެއް ކަމަށްވާ މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑާއި، މޯލްޑިވްސް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑާއި އަދި މޯލްޑިވްސް އިންޓަގްރޭޓެޑް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުގެ ފާއިތުވި 5 އަހަރުގެ މާލީ ހާލަތާއި، އެ ކުންފުނިތަކުގެ ދަރަނީގެ މައުލޫމާތާއި، އެ ކުންފުނިތަކުގެ މާލީ ހާލަތު ދަނެގަނެވޭނެ ރިޕޯޓުތައް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކުންފުނިތަކުގެ ބޯޑުމެންބަރުންނާއި އަދި އެ ކުންފުނިތަކުން މިހާރު ކުރިއަށްގެންދާ މަޝްރޫޢުތަކުގެ ބޯޑު ސިޓީ ހޯދުމަށް 4 ނޮވެމްބަރު 2024 ގައި ބޭއްވުނު ސަބް ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ނިންމާފައިވެއެވެ. ބޯޑުވެރިޔަ ކުންފުނިތަކުގެ ލިބިފައިވާ މައުލޫމާތުގެ އަލީގައި މޯލްޑިވްސް މާކެޓިންގ އެންޑް ޕަބްލިކް ރިލޭޝަންސް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑާއި، މޯލްޑިވްސް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑާއި އަދި މޯލްޑިވްސް އިންޓަގްރޭޓެޑް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުގެ ހާލަތު ސަބް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު 7 ޖޫން 2025 ވަނަ ދުވަހު ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވެއެވެ. އެ ރިޕޯޓަކާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ 6 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި އިސްވެ ދެންނެވުނު މައްސަލައާ ގުޅޭ އިތުރަށް މަޝްވަރާކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން މޯލްޑިވްސް ޓޫރިޒަމް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުގެ މައުލޫމާތު މި ރިޕޯޓުން އުނިކޮށް، ވަކި ރިޕޯޓެއްގައި އެ މައުލޫމާތު ހިމެނުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމިއެވެ. ވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުމަށާ ގޮތުގެ މަތިން މި ރިޕޯޓު ދެން ގޮތެއް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އެދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މި ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޖުމުލަ 1 ގަޑިއިރު. އޭގެ ޕީ.އެން.ސީ 39 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.ޕީ 8 މިނެޓު، އެމް.ޑީ.އޭ 3 މިނެޓު، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 3 މިނެޓު، އެމް.އެން.ޕީ 3 މިނެޓު، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް 2 މިނެޓު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަމުން. ހާދު! އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަހުމަދު ނަސީމަށް.

<u>ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަހުމަދު ނަސީމް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިސަސްއާ ބެހޭ ރިޕޯޓެއް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ލިބިފައިވާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ކުންފުނިތަކުގެ މާލީ ހާލަތާ މެދު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނައިލަން ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ ބަނގުރޫޓުވާ ދިމާގަން ދައުލަތުކުރުމުންދާ ވާހަކަ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީން ބަލަމުންދާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ދައުލަތުގެ އެކިއެކި ކަންކަމުގައި ދައުލަތުން އެކުލަވައިލައިގެން އިސްކަންދިނުމުގެ ތަރުތީބު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ސަރުކާރުން، މި ޤައުމަށް މި ވަގުތު ދެމުން ޗެކިފައިވާ މަސައްކަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަސާސީ އަހަރު އެތައް ބިލިއަން ޗެކުތަކެއް ތަތުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުން ސަބްސިޑީއާއި އެންމެ ބޮޑު ޕްރަޔޯރިޓީއަކީ، މި ސަރުކާރުގެ އެންމެ ބޮޑު ޕްރަޔޯރިޓީއަކީ މި ވަގުތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފޯކަސް ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ، ރައީސް ޑރ. މުޢިއްޒުގެ ފޯކަސް ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އެއީ ރަސްމީގެ ހިއްސާން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހު 8 މަސްދުވަސް ތެރޭ ސަރުކާރުގެ ގެރެންޓީއަކާ ވެސް ނުލައި، ސަރުކާރުގެ ގެރެންޓީއަކާ ވެސް ނުލައި 8 މަސްދުވަސް ތެރޭ ހިއްސާ ނިސްބަތައިޖާރާކަން ބޭނި ރަސްމީގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދި 30% ނުލިބުނު. އަދި 30% ނުލިބުނު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެތައް ކުންފުނިތަކަކީ ހަރަދުކުރާ ކުންފުނިތަކެއް. އެތައް ކުންފުނިތަކުން އެ އަސާސީ އަމިއްލައަށް ހިންގައިލިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރޮފިޓަބަލް ކުންފުނިތަކެއް ނޫން. މިއީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކާ ވެސް ޕްރޮފިޓަބަލް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގުޅީފަޅާއި، ތިލަފުށީއާއި، ހުޅުމާލޭ ފޭސް 3 އިން ގޯތި ލިބޭ، އެ ގޯތިތަކުގެ އުއްމީދުގައި ތިބި ރައްޔިތުން ތިއްބައި އެ މުޅިން އެއްކޮށްލާފައި ޖެއްސައިލާފައި އަނބުރާ ވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް ނަގަން މަޝްރޫޢުތަކަށް ގޮތަށް، ހިމެނޭގޮތުގެ މުޅިއެއް ޖެއްސުން ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރޮފިޓަބަލް ރައްޔިތުންގެ ބޭނުން ޕްރޮފިޓަބަލް ވަނީ ހިމެނޭތީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ބަޖެޓުތަކުން ސަރުކާރުގެ ނަމުގައި ދުސްކުރާ ކުންފުނިތަކެއް ނަމަވެސް ޕްރޮފިޓަބަލް ވާން ޖެހޭނީ ޕްރޮފިޓަބަލް ހިނގުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ބަޖެޓަށް ޑިވިޑެންޑަކާ ދިމާވާ މި ކަމީ. މިއީ ބަޖެޓަށް ހިނގައިދާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރީގެ ސަރުކާރުތަކުން ދުވަހަކު ވެސް ކުރިޔަށް ނުދާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުނިޔޭގެ

ރިޒާވް ބޭނުންކުރެވިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެން ޤައުމުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލީ ހާލަތު ޓެސްޓްވެގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިޔައި ހަރުދަނާކަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ޤައުމުތަކުގެ ހަރުދަނާކަމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުދިނުމުގައި އެންމެ ކަރަންސީ ސްވޮޕް ފެސިލިޓީއެއް ބޭނުންކުރެވިގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބާކީ ތަނެއް ހިލޭކަން، ބިން ހިއްކަން އަޅުގަނޑުމެން ހަރަދުކުރަންޖެހޭ ހާލަތުގައި އެއީ ޤައުމުގެ މި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ފަދަ އިޤްތިޞާދުއޮތް މިއީ، އެ ފަދަ މާލީ ހާލަތެއްގައި އޮތް ޤައުމެއް މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ސްޓެބިލައިޒްކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަކީ ސަރުކާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެންވޮއިސީންނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް ހަނދުމަފުޅުކޮށްދޭން އަރުވަން، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެންވޮއިސީންނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިވަންކަމާ އެކު އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ އިޖުތިހާދުގައި ވަކާލާތުކުރާ، ބަހުސްކުރާ، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނިންމުންތަކާ މިނިވަންކަން ތިބެންޖެހޭ މީހުން. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ކުންފުނިތަކަށް ބަޖެޓުން ދޫކުރަމުންދާއިރު ސަރުކާރުގެ ދައުލަތުގެ އިސްކަންދިނުންތަކުގެ ތެރެއިން ބޮޑުކުރުން އެއްވަރަކާއިވާއިރު، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބާކީ ހަރަދު ސިޔާސީ ވަޒީފާތަކާއި އެކިއެކި ފިޔަވަޅު ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ބާކީ ހަރަދުކުރަމުންދާއިރު، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަސްލުގާ ވިސްނަންޖެހޭ އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި ބާކީ ހަރަދުތަކަށް ރައްކާވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަނެއްކާ ވެސް، އަނެއްކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހެން ރިޒާވަކަށް ބޮރުސްކޮށްލައިގެން ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑު ސްޓެބިލައިޒްކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ އިސްދޫކަލައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް.

އިސްދޫކަލައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި މަޖިލީހުގެ އެސް.އޯ.އީ ކޮމިޓީން މި ހުށަހަޅާފައި މި އޮތް ރިޕޯޓު މިއީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ރިޕޯޓެއް. މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން މި ވަރަށް ގިނަ ދިރާސާތައް ކުރައްވައި، ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ބެއްލެވުމަށްފަހު މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ސަރުކާރުގެ މި ކުންފުނިތަކަކީ ހަމަގައިމުވެސް އޭގެ ޖާގަދެވޭ ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާ ކުންފުނިތަކެއް. ވަރަށް ބޮޑެތި ޚިދުމަތްތަކެއް ފޯރުކޮށްދޭ ކުންފުނިތަކެއް. ކުންފުނިތަކާއި ވުޒާރާތަކާއި މި ކަންކަމަށް ބަލައިލި ކަމަށް ވަންޏާމުން އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރު އައިއިރު 2023 ވަނަ އަހަރު ދައުރުގެ މި ސަރުކާރު ރައީސް މުޢިއްޒު ހަވާލުވެވަޑައިގެންނެވިއިރުގައި މި ކުންފުނިތައް ހުރީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަނގުރޫޓުވެފައި އިނގޭތޯ. ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަނަށް މުޅި ރާއްޖެއަށް ކަރަންޓުގެ ހިދުމަތް

ކުންފުނި. އެ ކުންފުނިތަކަކީ ބަނގުރޫޓްކަމަށްވާތީ. އެ ކުންފުނި ބަނގުރޫޓްވީމާ ބަންދުވުމާ އަރިސްޓޯބުން ނިންމައިލާކަށް އަޅުގަނޑު ބޭނުމެއް ނޫން. އެ ކުންފުނި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރާ ހަވާލުވިއިރުގައި 4 ބިލިއަން، 4 ހާސް މިލިއަން ރުފިޔާއިން އެމް.ޓީ.ސީ.ސީން އޮތީ ދަރަނިވެރިވެފައި. އެކިއެކި އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުންނާއި ބޭރުގެ އެކި ކުންފުނިތަކުން ސަޕްލަޔަރުންނާއި، އިންޑިޔާއި، ޖަނަރޭޓަރާއި، އިންޖީނުގެ ކަރާއި މިތީ އަގައި ފުރި ކުންފުނި އެއްކޮށް ބަނގުރޫޓްކަމަށްވެފައި އޮތީ. އެއްވެސް ދަރަނިއެއްގައި ހިންގާ ޖަނަރޭޓަރުތައް ނުވޭ. އެ ޖަނަރޭޓަރު ފާން ސޮފްޓްވެއަރެއް ނުވޭ. ރަނގަޅުގޮތް ކަރަންޓު ދޫކުރެވޭ ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށްފައެއް ނުވޭ. ކާބަފައެއް ނުވޭ. އަނބުކޮޅެއް ނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި މި ރިޕޯޓަށް ބެލުމުގައި އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ ބޯޓުތަކުން އެއްޗެއް ބޭނުމީ ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކަނޑު ވެސް ހަރަކާތްލަފައި ހުރި ދުވަހުގައި ވާހަކަދެއްކުން މި ޖެހުނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، ނިކަމެތިވެގެން މި ތަނުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ އެމް.ޓީ.ސީ.ސީ ވަރަކަށްއޮތިއިރުގައި ރާއްޖޭގެ އެކި ރަށްރަށުގައި ހިންގާފައި ހުރި ޕަވަރހައުސްތަކުގެ ވަސީލަތްތަކާއި އެކިއެކި ކުންފުނިތަކާއި ގުޅުވިގެން އަޅުގަނޑު އިރާދަ ދުވަހު، މި ވަރަކަ ދެވަނަ ފަހަރަށް މި ދައުލަތުން. އަޅުގަނޑުގެ ރާއްޖޭގެ އިސްދައުރުގައި އިރާދަ ދުވަހު މުޅި ރާއްޖެ ހިމެނޭގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންގެ ފުރުސަތު ޖަހާފައި ހަމައަކީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދިޔަ ގޮތަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ދަފްތަރު އެ ކަން ސަރުކާރުގެ މި ދިޔައީ. އިއްޒަތްތެރި އަޅުގަނޑު މި ދިޔައީ ހަމަ މިނިސްޓްރީއަށް މި ކަން ސަރުކާރަށް އިސްލާހުކުރުމު ކަމިޝަނުގެ ގާތުގައި އެއީ. ގާތަސަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ އިސްލާހުކުރުމުގައި އަހަރުން މިހާ ރިޕޯޓު މަސްރަފު ޕޮލިސީތަކާ ކުރިއަށް ނަގާސްގެން މި އަހަރު. މި ކަން ހަމަ ހުއްޓިގެން މި ހުންނަނީ. ހަމަ އެއްބަސްވެފައި ވެސް ކުރިއަށް ނަގައިދޭނެ. މިނިސްޓަރު އަޅުގަނޑުގެ ގެންގުޅޭ ތަރައްޤީ ރިޕޯޓް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޓީ.ސީ ވެރިކަމުގައި ވެރިކަން ނިމުނުކަމާ އިސްލާހުކުރު ގޮތުގެ ސަރުކާރުގައި ސަރުކާރުގެ 52 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރާއިރު އަހަރު. ރައީސް؛ އެއްބަސްވުމަކީ އިސްލާމް. ރައީސް ވެސް ބަލާ ދުވަހު އެއްވަރަށް 52 މިލިއަން ރުފިޔާ އަހަރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެފުރުސަތު ނަގާފައި އޮތީ 24 މިލިއަން ރުފިޔާ، 24 މިލިއަން ރުފިޔާ. މަސައްކަތް ނިންމާ 4% އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖެ އިންޑިޔާބަން ފައިސާ ނަގަންވެގެންނާއި މަޖިލީހު އިންޑިޔާބަން ފައިސާ ހަރަކާތްތެރިވެގެންނާއި މިގޮތަށް އެކިއެކި އެކުލަވާލެވިފައިވާ ސަރުކާރުގައި 100 މިލިއަން، 200 މިލިއަން ރުފިޔާ ޚަރަދުކުރުމަށް އެބަހުރި ނަގާފައި ހުރި މަސައްކަތް ނުކުރާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަލި އެ މަސައްކަތް 5% ނިންމާފައި ހުރިހާ ކޮންމެ އިސްލާހުކުރު ގޮތުގެ ސަރުކާރު ކުރިއަށްދާނީ. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑު ބަލި ކޮށްދީފާނެ މިތާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުގެ ގޮތުގެ ކަމާބެހޭ މުޤަރަރުކުރަންޖެހޭ. ބަލިވަ ބަލި މެންބަރު ގޮތުގެ ޖަހާން ނޫނަސް އެ މެންބަރު ހަމަޖެހޭ، އެ މެންބަރު ހިއްސާވާ ކުންފުނީގެ އެއީ. ދެން އަޅުގަނޑު މި ބަލި އިސްތިހާރު މިނިސްޓަރުން އެއް ބަޖެޓް. ބަލައިލަ އެއް ބަޖެޓް މެންބަރު ހިއްސާވާ. އެ ކުންފުނީގައި. ޝަރުޠަކީ ހިއްސާ. އެ ކުންފުނިން އިބަ އޮތީ ގޮތުގެ ސަރުކާރު 7 ރަށުގައި މި ބަލާ ގޮތަށް މަޝްވަރާ

ހިންގާފަ. ކޮންމެ ރަށެއްގައި 50 މިލިއަން، 80 މިލިއަން ޚަރަދުވާގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއްގައި ސްޓާޓްކޮށްފައި، އެޑްވާންސް ދެބައިކުޅަ އެއްބައި ފައިސާ ނަގާފައި މަސައްކަތްތަކުގައި އަތް ވެސް ނުލާ ހުރި. މިއީ ކޮންޓްރެކްޓަރުން ބަނދުކުރުމުގެ ސަބަބު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ މިނިސްޓްރީތަކުން ބަނދުކުރުމުގެ ސަބަބު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓުގާ 2018 އިން 2023 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފާސްކުރެވުނު އެންމެ ބޮޑު ބަޖެޓް ފާސްކޮށްފައި ހުންނާނީ. ހިންގުނު އެއްވެސް މަޝްރޫއެއް ނިންމާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އެ ހުރި ބައެއް ރަށްރަށުގައި އިންޖީނިއަރ ފުރާއި ނަރުދަމާ އަދާފައި ހިއްލާފައި މަޑުޖެހިފަ ކޮންމެހެން ކޮށްފައި އެއްވެސް ރަށްރަށުގައި ފާހަގަ ކުރެވޭ ނަރުދަމާ ދަނޑުވަރު ހިނދުމަތެއް ނެތް. ޕްރޮޖެކްޓް ހުރިހާ ފައިސާގެ ހުސްކޮށްފައި ހުރީ. މިއީ ކޮންޓްރެކްޓަރުން ބަނދުކުރުމުގެ ސަބަބު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮޑުވެއްޖުން މިހާ ބާކީ ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެންނަމަވެސް، މި ކޮންމެ ކުރަންޖެހޭ ފަރާތް ޖިނާ ސަލާމަތްކަމުގެ ހިސާބު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުތަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން މި ގެނުގެ ކޮންޓްރެކްޓަރުން މިނިސްޓްރީތަކަށް؛ ވަގުތުކޮޅެއް އެބަޙަޤީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ވަގުތު ޚާލީވާ އިލްތިމާސްކުރަން. ދެން އެއީ ހަމަ ޖެހިލުންތެރިކަމާ ވިދާޅުވި؛ އެމް.ޑީ.ޕީ ބޮޑުވެރިން ވެރިކަމުގެ ދުވަސްކޮޅު ކޮންޓްރެކްޓަރުން ބަލަހައްޓަމުންދާ. އެއްވެސް ކޮންޓްރެކްޓެއް ނެތް އެމް.ޑީ.ޕީ ދިރިއުޅު ސަރުކާރުތަކުން. ޖީ.ޑީ.ސީ ވިއަސް، ޔޫނިކު ވިއަސް، އެމް.ޖީ.ސީ.ސީ ވިއަސް، އެމް.ޑީ.ބީ.އެސް.ސީ ވިއަސް މި ހުރިހާ ކޮންޓްރެކްޓެއް ހުރި ބަނދުކުރެވުނު ކޮންޓްރެކްޓްތަކާ. ނުބައެއްދުވަން ހުރި ސިޔާސީ ޙާލަތުގައި ދިޔަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާއި ވަޒީރުންނާ ގުޅިގެން، ވަޒީރުންނާ ގުޅިގެން މަޝްރޫއުތަކުގައި ސްޓާޓްކޮށްގެން އެޖެންސީސްތަކުގެ ނަގާފައި ހުރި ދައުލަތުގެ މި މާލިއްޔަތު ގުޅިގެން ހިލާފަށް ހުރި ފައިސާ ނަގާފައި، ދައުލަތާ ހުރި. މި ހުރިހާ ބޮޑުވުން އެބަޖެހޭ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކަށް ހާޒިރުކޮށް މައްސަލަ ބަލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އެދެނީ މި މައްސަލަތައް ނަޒާހަތްތެރި މި ބޮޑުވުން މިއާ ވާހަކަ މި ދައުލަތީ. ސަރުކާރުން އެބަޖެހޭ ޙަޤީޤަތުގައި އޭ.ސީ.ސީއާ މި ހުރިހާ ތަކުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެ ފަރާތްގެ ޝަކުވާތައް މި ހުރިހާ ކަމެއް ރިޕޯޓެއް ނެރުން. މިއީ ރަޙްމަތްތެރި މަސައްކަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އަންނާނީ މި ސަރުކާރުން ވީ އެމް.ޑީ.ޕީން ހުރި ހިސާބު ހަރަކާތްތެރިވެގެން. އެހެންވީ ކޮންމެ ރަށެއްގައި ޖީ ހިލާ އެހެން ވަޒީރެއް. ސަރުކާރުގެ ދައުލަތާއި މާލީގޮތުން ފައިސާ ހިފާ އެ ގެއްލުން ވަގުތުގެ އާދަވެސް. ވީނަމަ ދެން އެބަ ރައްޔިތުން ދީ. ޚިޔާލު ވަނީ ޙަޤީޤަތުގައި ހުރި ހިސާބުގެ ތަކުރާރުކޮށް ޢާންމުން ހުރިހާ ރައީސް ހުރިހާ ދަތިތަކާ މިހިރީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ނަމަ ވެސް ކޮންމެ ހިސާބަކުން ދިޔައިރު ސަރުކާރު ކޮރަޕްޝަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުތަކުގައި އަޅުގަނޑު ދަނީ ބާރުން ކޮންޓްރެކްޓުގެ ފާސްކުރުމަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ޤާނޫނުން މިއަދު ތަޙުޤީޤުކުރެވިފައި. އެއްކޮށްލަން ވެސް ތަޙުޤީޤުކުރެވިފައި. ތަޙުޤީޤުކުރަން ޤާނޫނީ އިދާރާ ކުރަ މަސައްކަތް. މިދިޔަ ސަރުކާރަށް މި ބޮޑުވުން ބަލާ ބޮޑުވެއް އެއީ. ހުރިހާ ކޮންމެހެން، ހުރިހާ ކޮންމެހެން ބަނދުކުރުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީން. ހުރިހާ ކޮންމެހެން ބަނދުކުރުމަކާއި އެމް.ޑީ.ޕީން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދައުލަތުގެ ޚަޒާނާ ދައުލަތުގެ ތެރެއިން ބާރުން ނުވަތަ ބޮޑުވުން

މުޖުތަމަޢުތަކުންނާ އަދިވެސް ކުރަންތި މިދިޔަ ފެށިގެން ދަތިތަކަށް މުޖުތަމަޢު. އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުން މި ދަނީ ތަޢާރުފުކުރަން ބޭނުންވާ ހުރިހާ ޚިދުމަތެއް ދިނުމަކީ ތަޢާރުފުކުރުން. الله އިރާދަކުރެއްވިއްޔާމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއަށް ޓަކައި މި ދައުރުގައި އެ މަސައްކަތް ފަށައިގަނެވޭނީ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ޓެކްސް ފަހުމަކުރުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކަންކަން ރަނގަޅުވެގެން މި ދަނީ އެމް.ޑީ.ޕީ މި ޓީމް ހަމަ ސީދާ ފުރުޞަތެއް ހޯދުމަށް ހިތާމަޔަށް ބަލާބަލާ ދެކެވޭ ޓެސްޓް އެ ދިވެ. މަޢުލޫމާތު ބަޔާން. ފަހުން ފެށި މި. ނުބައި ދުލުންލެވޭ އިޤްތިޞާދީ ބަޔަކަށް. ޒާތީ ފޮނުވާލުމަކީ އެ ބޮޑުކުރުވާ ގޮތުން މި އެމްޑީޕީ-ގެ ފުރުޞަތު ގާނޫނު ނުލިބުނަކަ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެ ޓީމް އެ ރޭސްކޮށްލީ. ބޭނުމެއްކުރާ އެއް ގޮތަކަށް ފެށޭ. ތަޢާރުފުވީ މި ސިޓީ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ ގޮތުން ދިޔައީ ދަރުބާރު. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު ޝުކުރިއްޔާދަކުރަން، އެމް.ޑީ.ޕީ ބާރުވެރިކަން އަޅުގަނޑު ދަރިވަރުންނަށް މި އެއީސަކަ ފަށަ މި ރިޔާސަތު ވާހަކަފުޅުދައްކަވައިދޭ ދީ ބާރުވެރި.

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. މިއަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާއީލަށް.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިސްމާއީލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އެސް.އޭ.ޕީ ކޯޓީ ރިޔާސަތު، ހުރަހެއް ރިޔާސަތު އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން އިނގޭތޯ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ކޮމިޓީ މި ރިޔާސަތު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމުން އިޙްތިރާމްތެރި ބަޔާއި މެންބަރުން ކުރުކުރިއަށް ދަރާޖަޔަށް އެކޮޅު ވާހަކައާއި ކުރުކުރިއަށް ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުން ރައީސް ޖޭ. މުޤައްދަމް އެއްވެސް އުސޫލެއް، އިންސާފެއް، ހަމައެއް ނުކުރި އެ މަސްލަޙަތު ބޭނުންވާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް އެ މަސްލަހަތު ބޭނުންވާ ގެއްލުން ހިންގަން އެހާ ވާހަކައާއި މި ވާހަކަދައްކާށް ވަރަށް ގަދައަށް އެބަ ދަންނަވާ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ބޭން ހިއްސާ ވާހަކަ ފެށޭ ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ ދަންނަވާ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ގޮތެއްދަންނަވާ ވާހަކަ ފެށޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ދަންނަވާން ކޮމިޓީ ރިޔާސަތުކަން ވާހަކަދައްކަވައިގެން. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ގޮތެއްދަންނަވާ ވާހަކަދައްކަވަނީ މި ބާރުލުން ޚަރަދުކުރަންނުޖެހޭނެ. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ނިމުނުރަށްރިއަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަހުރި ބައިވަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ފާހަގަކުރާނީ ކަނޑުތަކެއްނެތިގެ ފަރުވާކެއްނެތި ގޮތަކީ ދޫކޮށް މި ބާރުލުންގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބަށް ކާމިޔާބު ހާމަކުރަން ޖަވާބު ކޮންމެވެސް ހުރި ކަންތަކެއް މިއަދަކީ އެ ޖަސްޓަގާ ޒާތުވާގައި އަންނަވާސް. އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އެސް.އޭ.ޕީގެ ކަންކަމެއް

ބޭންކަރަޕްޓް ދިމާވަން ދައުލަތާފަރާތަށް މި ބޭފުޅުން ތިބިކަން ދެންމެގައި އަޑުއަހަމުންދާ ޕީ.ޖީ ލީޑަރު ފާހަގަކުރެއްވިހެން
އެއްޗެސް ގެންނެވުން، ގަވާއިދުން، ހަމަހަމަ، އުސޫލުން މާލިއްޔަތު ގެންނާ ހިސާބަށް އެބަހުރި ބައިވަރު ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް މި
ބޭފުޅުންގެ އިންތިޚާބުތަކަށް ފައިސާ ހޯދުމަށް ޖަހައި، މި ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ މި ބޭފުޅުންގެ އަމިއްލަ ބާރުވެރި ކުންފުނިތަކަށް
ބޭކާރު އަހަރުގެ އެޖެންސީ ފައިސާ ދިނުން އެބައޮތް ބިލިއަން ރުފިޔާއެއް މި ބޭފުޅުން ޖީބަށް ލާފައި ހުރިކަން މިއަދު
ފައިސާގައި ޤަރުޟުއަދާކުރެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުޅުމާލޭގެ 3 ވަނަ ފޭސްއާއި ހިއްސާކުރި މި ސަރުކާރުން
މަސައްކަތްކުރީ ހިއްސާވުމާ ކަނޑައިން ދިން ގޮތްތަކުން ތިނެތަރު ޖާގަ. ދެއިއްޔާ ދަނޑުވެރިން އެ ކަން ވެސް ޤަރުޟުއަދާކުރެވޭނެ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަގާމަށް ރައްދުވުން ބޭފުޅުން އަހުރަން މި ކުރަނީ
ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާއި ޤައުމުގެ ރައްދުވުންނަށް ރަނގަޅާއި ލާބައާއި މަސްލަހަތު މަސައްކަތްކުރަމުން.
އެހެންނަމަވެސް، މި ޢަމަލު ފަދަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ތަރުތީބުން އަދި މަރުޙަލާ ޖީނީ ޤާނޫނީ ބެލެނިވެރިކަމުގެ ތަރުތީބުން ދެފަރިކަން
އަދި ފުރަތަމަ ފޮރިކަންކުރަން ވިދާނީ މި ބޭފުޅުންނަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ވާހަކައާއި،
ޖުޑީޝަރީގެ ވާހަކައާއި، އެހެނިހެން ވާހަކަތައް ވަރަށް ގަދައަށް މިތާ ދެކެވިގެން ހިނގައްޖެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛
ޖުޑީޝަރީގެ މުޅި ނިޒާމު، އެ ބޭފުޅުންގެ ގޮތުން ފުނޑައި ފެއްސާ މާޒީގައި މި ބޭފުޅުންގެ ފޮރިކަމުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛
ދެން ޖެހިގެން އައި ފޮރިކަމުގެ ޕްރޮސެސްގައި ޖުޑީޝަރީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބަލާއިރު މަސައްކަތްތަކަށް ކުރިމަތިން
ދިފާއީބާރުގައި އަނގައިގާ މި ބޭފުޅުންނަށް ފޮރިކަމުގެ ބަދަލުވެގެން އައިސް ފިލްތިއަށްގައި އަބްދުﷲ ޝާހިދުއާ ހަމައަރުކުރި
ވަރަކަ ވެސް މި ބޭފުޅުން ދައްކައިދީ. ރައްޔިތުން ގާނޫނީގޮތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ހިލާފަށް ގޮވައި ނިކަމެތި އެއްޗާ ދަރާލައި
ގެންގޮސް ރަނގަޅަކަށް ބުނެއްގައި ބޭއްޖެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަސޭހަތަކެއް. އެ ވަރަކަށް ފަސޭހައިގައި ޤަރުޟުވެރިކަން މި
ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރައްވާ ކޮރަޕްޝަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕާޓީތަކުގެ ފަރާތުން ލީޑަރޝިޕުގައި ޖީލުވެފައި މިއަދު ވެސް ރައްޔިތުންނަށް
އެބަ ހުރި. ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖީން ނޫޅު ވަރަކަށް ދެއްކި. އެއީ ފުލުހުން މި އިންޓަރނޭޝަނަލް ވަރަކަ. އެއީ ފުލުހުންގެ ހަނގު
ކަހަލަ ވަރަކަށް ދެއްކި. ސުޕްރީމް ކޯޓުން، އެއްޗެހި ސަރުކާރާހުންނަށް ޖީން ހަމައިގެން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ފަސޭހައިގެންނަށް ނިކުންނައް ނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕާރލަމެންޓުގައި މި ގާނޫނުއަސާސީން މަރުޙަލާ ޖީނީ
ޑިމޮކްރަސީއާ އަދިސް ޑިމޮކްރަސީގެ ތަރުތީބުން ދެފަރިކަން ފުރަތަމަ ރައްދުވެވޭނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕާރލަމެންޓުގައި އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ވޯޓު
ބޭނުން މި ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނާއި ޤައުމުން އެއްޗެހިފާ ހައްޔަރު އެއްޗެހި ބަހައި ރައްޔިތުންގެ ފުރިހަމަކުރާ ޖެހޭ. މި ބޭފުޅުން
ނުކުމެ ފުރުޞަތު މިއަދު ނުކުމެ ތިމަންނާމެންނާ، ފުރިހަމަ، އުސޫލާ، ހަމަހަމަކަމާއި ކަންތައްތަކަށް ކުރާ ވަރަކަ މި ބޭފުޅުން
ދައްކަމުންދާރު ތަރުތީބު މި ބޭފުޅުންގެ އެހެ ތިބެފައި އަދުގެ ހިތްވަރާ. އެމް.ޑީ.ޕީއަން ނިސްބަތްވާ އިއްޒަތްތެރި
 މެންބަރުންގެ ތަރުހީބު ކޮބައިތޯ އަދުގެ ހިތްވަރާ. ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި، ރައްޔިތުންގެ އަދުގެ ސަލާމަތީ
ފުރުޞަތު ވަރަކަތަށްކަލައި، މަޢާފުވާގެން، ޖީބީބީކަރުން ބޭނުންވާގަނޑުގައި އަދުގެ ނެގެ ހަމަހަމަކަމަށް ގޮތްތަކަށް ދަތުރު، އަދުގެ ހިތްވަރާ

ވަކި މީހަކަށް ވިޔަ، ވަކި މީހެއްގެ ބަޔަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަދައިގެން ވާހަކަ މި ތަންގައި ދައްކާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންޓަރެސްޓާ އެކު، އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިވަންކަމާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ފްލޯރ ކްރޮސިންގެ ޤާނޫނެއް މި ތަނަށް އައިސް ފާސްކޮށްގެން ދިޔައިރުގައި މި ޤާނޫނުތައް އެ ކަން ކުރީ. 18 ވަނަ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަން ކޮށް ނިންމާލައި އޮތީ މި ޤާނޫނުން ޤާނޫނާ ގޮތަށް ބައެއްބަޔަކު ހަމަޖެހި މި ޤާނޫނު އަސާސީ ވެސް ދާން ޤާނޫނީގޮތަށް މި ޤާނޫނުން ޤާނޫނާ ކަންތައް ޤާނޫނީގޮތަށް ގޮތްތޯ އަސާސީ ވެސް ކަމުގެ ނުޑ. ކިޔަދީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މި 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ބިލު ފެންބަރުންގެ ސަޤާފަތެއްކަން އިތުރުކުރުމަށް ޓަކައި، އެ ޤާނޫނު ރައްޔިތުންނާ ދެކޮޅު ދައްކާ ވާހަކަ ބަދަލުކުރުމަށް ޓަކައި، އެ ޤާނޫނު އިޙްތިރާމް ކުރުމައި ޤާނޫނުއަސާސީން ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެނައި ގޮތުން ގޮތްދާނެ. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ ފުރާފޭގެ އެކިއެކި ވާހަކަތައް ދައްކައި ތެރެއެއް މި ޤާނޫނުތަކަށް ދިމާއް، ދިމާ ފުރުޞަތުގައި މަޖިލީހުގެ ފޮރުބަޔަށް ދިމާ ފުރުޞަތުގައި ނަގައި ރައްޔިތުންގެ ބޮޑަށް ނަގައި ވަސްވާސް ވަނީ ގެންދަން ދޫގެ ވާހަކަތައް ފުރުޞަތު މި ތަންގައި ކޮންމެގޮތެއް ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގެބަލައި ނުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. ދެން ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސަށް.

<u>ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢައްބާސް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. 3 މިނެޓަކީ އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތެއް ނޫން މި ފަދަ ރިޕޯޓަކަށް ބަޙުސްކުރާކަށް އިނގޭތޯ. އެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލީ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ ހަގީގަތުގައި މި ބޮޑު ރިޕޯޓް ދުށު އަޅުގަނޑުމެން ބަޙުސްކުރަމުންދާއިރު ފެނިގެން މި ދަނީ ކޮންފިޑެންޝަލްގެ ވާހަކަތަކާ ގުޅުނު ބައިން ކުރީ ސެކްޝަނު، ކުރީ ސެކްޝަނު، ކުރީ ސެކްޝަނު، މި ސެކްޝަނު، މި ސެކްޝަނު ދެ ފުށީން އެ ކުރުމަށް ޖަދުވަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ ކުރީ ސެކްޝަނުން، އެއްވެސް ސެކްޝަނެއް ނެތް މި ޤަވާއިދުން ފެއްޓިގެންގޮސްފައެއް. އެއްވެސް ކޮންފިޑެންޝަލް ނެތް ބަޙުސްކުރެވޭނެހެން. އެއްވެސް ކޮންފިޑެންޝަލް ބަޙުސްކުރެވޭނެހެން ކުރީގަ އޮޑިޓް ރިޕޯޓްތަކުގައި މިވަރު މިވެއްޖެ، މިވަރު ސަބަބަކީ މީހުން ފައިދާވާ ކަހަލަ ނޫޅޭނެ. ކުރީގާ ކޮންފިޑެންޝަލް ސާފު ފައިދާގައި ހިނގައި. ފާހަގަކުރަން އަނަނަ ޕްރިސްޕެކްޓް ވަނީ އިތުރު. ޖީ.ޕީ.އެސް.ޖީ.ބީ.އާއި، ޖީ.ޕީ.އެސް.ޖީ.ބީ.އާއި، ޖީ.ޕީ.ޖީ.ބީ މި ކުރީގާ ފޮރުސްޓުތަކާއި ނަގައިގެން ދައުލަތަށް ލިބޭ އާމްދަނީ ވަނީ އެއް ދުވަހުން އަހަރެއް ދުވަހަށް ބޮޑު އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. ކޮންމެ ކޮންފިޑެންޝަލްގެ، ކުރީ

ސަރުކާރުގެ ކޮން ކުންފުންޏެއްގެ ކޮން ބޭފުޅެއް ވައްކަންކުރީ؟ ކާބައިތޯ ވައްކަންކުރީ ވަގު؟ ކޮން ވަގެއްގެ ކޮންކަމެއްތޯ ތަހުގީގުކުރަނީ؟ ކާކުތޯ ހައްޔަރުކުރީ؟ ކާކުތޯ ގޮސްސުން އަތާ ހަމަކުރީ؟ އެހެންވީމާ، ކުރީ ސަރުކާރު، މި ސަރުކާރު، އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިހް، ޑރ. މުޢިއްޒާ ހިއާން ކަމެއް ނޫން. ތަދުރުގަންނަންޖެހޭ މިއަދު އިދިކޮޅު ޕާޓީއާއި ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީ އެ ބަދަލުން ފާހަގަކޮށްލަން. ޤައުމަށް ވަކި ފަރާތް. ކޮންފިއުޝަނެއް ހިނގަނީ ފައިދާގައި. އެކަމަކު ރާއްޖެތެރޭ ރައްޔިތުން މިތި ނިކަމެތި ހާލުގައި. ރަށްފުށުގެ ބިރުވެރި މަޑުކަޑުކަމުގައި މިއަދު ވެސް ބޭސް ފަހަރުގައި ބެލުން ނެތް. ސިއްހީ މަޑުކަޑުވުމުގައި އެކަނިވެރިކަމާ ވަޒީފާއެއް މުސްތަޤުބަލު ނެތް. ވަސީލަތެއް ނެތް. ސަރުކާރުތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ވަޒީފާ ފުރުސަތު ދޭނަމޭ ބުނި މަސައްކަތްތަކަށް ހަމަޖެހޭނެ ފަރާތްތަކުން މުސްތަޤުބަލު ބޭނުންވޭ. ރަނގަޅު ފިކުރުތަކާ ޖެހިގެން އެކަމުގެ ތަޢުލީމީ އެކަށީގެންވާ ނުލިބޭ ރައްޔިތުން. މީހުން ފުރާވަރު ކުރިމަތިލަމުން ދާނެ ހާލަތަކަށް. ދެރަކަމަކީ މިއަދު ރައްޔިތުން ބަލަނީ އެއީ ރާއްޖޭގެ ރިޕޯޓު ފޮނުވާ ޖާގަ ހުރި ރަށްރަށް. ބޭނުންވާ ކަމެއް ނެތް. މިއަދު ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ނުލިބޭ ކަމަށް. ފުލުހުން ދަށުވެރިކަން. ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ފުދޭ ރުޅި ނުއަންނަ ފަދަ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ. 4000 ފުރުޞަތު ބަހައްޓައިދިނުން 4000 ފުރުޞަތު ދޭން ކަނޑައަޅައިފި. ވަޒީފާ ވިއްސަ، މާކެޓިން ވިއްސަ، ވިއްސަ، އެއީ ކާރިސާ ބަޔަކު ވަކިކުރި ރަށްތަކެއް ވިއްސަ މި ސަރުކާރުން އެތި ރައްޔިތުން ކަމަށް ނިންމައިފި. އެ ގޮތެއްގެ ފުރުޞަތު ދޭށެވެ. އެ ބޭފުޅުން އިސްލާމް ދީނާ ޚިލާފަށް ހެދުމުގައި. އެ ބޭފުޅުން ރައްޔިތުން ބޮޑުވަރު ކަމެއްގެ ހެދުމުގައި. މަސައްކަތްތެރިންނާ ހިސާބު ފުރިހަމަ 2 އަހަރު ގެންދިޔައީ. ރައްޔިތުންނާ މެދު އިންސާފުވެރިކަމާ ރައްޔިތުން އަތުން ފުރިހަމަ އެ ދަނީ ކަނޑައަޅާފައި؟ އެ މަނިކުފާނު ދެކޭ ރައްޔިތުން ރަނގަޅު ތަރައްގީއެއް. ޕީ.އެން.ސީގެ ފަހިކޮށްދިނުން ރަނގަޅު ތަރައްގީއެއް. މި އިސްތިއުފާ ދެއްވާފައި ވެސް ޕީ.އެން.ސީ ދެކޭ ދަށުން ރައްޔިތަކު ދޭ. ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ރައްޔިތުން ދޭ. ރައްޔިތުން ގާނޫނުގެ ހަރުދަނާ އަސާސީ އިންތިޒާމްތައް ރައްޔިތުން ރިސޯޓުގެ ހުރިހާ ފައިސާ ބަލަން. އެއީ ނޫން ރައްޔިތުން ބޭނުންވަނީ. ރަނގަޅު ފިކުރާއި، ބަސްތަރުޖަމާއި، ނުތަރުޖަމާއި، ސިޔާސީ ވާހަކައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމީ ނުކުތާއަކަށް، ނިޒާމީ ނުކުތާއަކަށް އެދުމަށް ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޒާދަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޒާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިސްޓޭބްލިޝް ކުރައްވާ؛ ޕީ.އެން.ސީގެ ހުރިހާ މެންބަރުން މިހާ ތޫނުހަރުކަމާއެކު އެއީ އަމިއްލަ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތް ކަމުގައި ވާހަކަދައްކަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިސްޓޭބްލިޝް ކުރައްވާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރު؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރުންނަށް ނިސްބަތްވާގޮތަށް އެއްޗެހި ވިދާޅުވަނީބާ ތޯގެ، އެ ކަމުގެ ސާފުކޮށްދެއްވާނެ. އެހެންވީމާ، އިނގިރޭސިން ދައުރުގެ އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރު ނުހިނގާނެ ދީނުގައި ކަމަށް ބަލައިގަންނަން. ވިދިދު ދައުރުގެ އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވާށެވެ އެދެން.

ވިލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙައްބާސް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިސްޓޭބްލިޝް ރައީސް. ރައްދުދިނުމުގެ ނުކުތާ. ރައީސް ހާމިނަށް ސަލާމް ކޮން ބޭފުޅެއްތޯ؟ ދުވާލަކު ދަންނެވުމުގެ ނަމުން ވަގަށް ދަނީ ކޮން ބޭފުޅެއްތޯ؟ މިއަދު ޕީ.ޖީ ލީޑަރު ފަތާރު. މިއަދު ރައީސް މުއިއްޒު އެއީ ދުވާލަކު ދަންނެވުމަށް ހެއްދެވީ ކޮން ބޭފުޅެއްތޯ؟ ހަމަ ފަތާރު، ޕީ.ޖީ ލީޑަރު. އެކަކު ދެ އަނގައިން މި ވާހަކަދައްކަނީ. އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވީ ރައީސް ހާމިން ސިންގަޕޫރަށް ވަޑައިގެންނެވި ވާހަކައާއި، އެ މަނިކުފާނު ގޮއްސި ޑޮލަރު ޖެހީއްޖެހި ވާހަކާ، އެ މަނިކުފާނު އެ ދުވަހު އެ އެއްޗެހި ޖެހުނުޖެހޭކަން. މިއަދު އެ މަނިކުފާނު އެ ބޭފުޅާއަށް އެ ހުއްދަ ބަސްމަގުކުން، އިންޑިއާގަވާއިން ކޮންމެ ދުވަހަކު އެ ބަޔަކު ވެސް. އިސްޓޭބްލިޝް ރައީސް؛ މިއީ ޤައުމުގެ ހާލަތު. އެހެންވީމާ، ކުރީ ސަރުކާރު، މި ސަރުކާރު ހުރަހެއްލައިވާ އެކަމު ރިޕޯޓު ވާހަކަދަންނަވާނީ. ފިލިކަމުގެ ބާރުތަކުން ރައްޔިތުންނަށް އަނިޔާވެރިވަނީ. ރަސްމީހުންގެ ތަރައްޤީ، ރަށްޖެހޭތަކުގެ ތަރައްޤީ ނުލިބޭނެކަމެއް. މި މާލޭގައި ޑެވަލޮޕް، މާލެ ރައްޔިތުންނަށް އެއްވެސް އަނިޔާވެރިވަނީ ރަށްޖެހޭތަކުގެ ރައްޔިތުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރު ޝަރީފަށް، އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރު ޝަރީފަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ އިސްޓޭބްލިޝް މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފަށް.

ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ޝުކުރިއްޔާ އިސްޓޭބްލިޝް ރައީސް. އެސް.ޓީ.އޯއާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ރިޕޯޓަށް އެއްބަސްވާ ބަޔާނަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންވީ ކީއްވެގެންތޯ، ކޮން ވާހަކައެއްތޯ މި ދެކެވިގެންދަނީ. އަޅުގަނޑަށް މި މަޖިލީހުގައި ދައްކަވަމުންދާ ވާހަކައެއް.

އިއްޔެ މިއަދު ހިނގައިގެން އުޅޭ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކައެއް ނޫން މި ދައުލަތަށް. އެންމެ ބޮޑަށް ކޯރަޕްޝަނާއި ފަސާދައާއި ކަންފުސްކުރުމާއި ވާގޮތަކީ މުޅިން އެއްކަލަ ޓޫރިޒަމާއި ދިމާ ވަރަކަ. ދައުލަތަށް މިއަދު އެސް.ޓީ.ޕީ މެންޑޭޓުން. އެ ބޮޑުވުން ދައުލަތަކާމެ އަރުވަސްޖެ އުފުލާނަން. އަރުވަސްޖެހުމުންނަށް އެނގިގެން ދިޔައީ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ، 2023 ވަނަ އަހަރުގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓް. ފެނަކައިގެ އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި އެ އޮތީ ސީދާ މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަން އަރުވަސްޖެހުމުގެ މި ޤާނޫނުއަސާސީން ލިބިދޭ ބާރުތަކުގެ ދަށުން ސީދާ މުއައްސަސާއެއް، އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އެ އޮތީ އޮޑިޓް ރިޕޯޓު ނެރެފައި 2023 ވަނަ އަހަރުގައި 830 އެތައް މިލިއަން ރުފިޔާއެއް ފެނަކައިން އެ އޮތީ ނާޖާއިޒު ހަރަދުތަކެއްގައި އަމިއްލަ މަސްލަހަތަށް ބޭނުން ހަރަދުކޮށްފަ. އެއީ އަރުވަސްޖެހުމުގެ ކަމެއް ކަމުގައި ނުވޭ. އެއީ އަރުވަސްޖެހުމުގެ މި ސަރުކާރުން ކުރި ކަމެއް ނޫން. ޕީ.އެސް.އެމް ފުރިހަމުން ކުރި ކަމެއް ނޫން އެއީ. ފައިސާ ޕްރިންޓްކުރުމުން، ފައިސާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން ދައްކާގޮތް ފައިސާ ނަހަމަގޮތުގައި، ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި އަމިއްލަ މަސްލަހަތަށް ބޭނުން ބޮޑުސްޓޯރުތަކުން ކޯރަޕްޝަނާއި ފަސާދައިން، އަމިއްލަ ފައިދާއަށް ކަން ކޮށްލައި ތިބެގެން މިއަދު މި މަޖިލީހުގައި އެ ފާހަގަކުރާކަމަށް އަރުވަސްޖެ އުފުލާނަން.

އެ ދައުލަތަށް ތިމާވެށްގައި ކުރިވެފައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ކަނޑައެޅިން. މިއަދު ކަންފުސްކުރާ އެއްޗެހި ބޮޑުބޮޑު ފަންޑުތަކުން ގޮއްސަ އެއް ބޮޑު ފަހަރު އެއްޗެހި ދިނުމަށް، އިސްލާހުކުރެވުނު ބާރު ފާހަގަކުރާ ތަކުގައި ވަނަ ކުރި ކޮމިޝަނުގެ ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތަކެއް. ބަޖެޓުގެ ބޮޑު ކޮށްލުމުގެ އިތުރަށް އޮޑިޓުގެ ބަޔަކުގެ ތެރޭގައި އެ ކަން ގެންގުޅޭ އެއީ. ހިނގާ ކަސްބުވެރި ފަރާތްތަކުގެ ބަޔަކުގައި މަސައްކަތްކޮށް ދެމުން ކަމަށް އަރުވަސްޖެހުމުން އެނގޭ އެއްވެސް ތި ފައިސާ ޒަމާނުގައި އަރުވަސްޖެހުމުގެ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކަންފުސްކުރުމާއި ހިންގުމުގެ ބަޔަކުގައި އަރުވަސްޖެހުމުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުގެ ބަޔަކީ ކަންފުސްކުރުމާއި ހިންގުމުގައި އަރުވަސްޖެހުމުގެ އެބަ އެނގޭ ކޯރަޕްޝަނަށް މަޖިލިހާ ގޮތަކީ ކަންފުސްކުރުން ކަންތައްތައް ކަނޑައަޅާ. މި ކަން ބަރޯސާވެގެން ބަޔަށް އަރުވަސްޖެ ހަމަ ކުރިން ފެނޭ ދައުރު ފާހަގަކުރާ މިއީ. އިންޓަރނޭޝަނަލް ރަނގަޅު؛ ކަންފުސްކުރުމުގައި އަމިއްލަ ފަރާތް އެ ބޮޑުވެގެން ޕްރޮސެކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ބަޔަކުން ޕްރޮސެކިއުޓް ކުރަމުން ގޮތަށް ކަންކަން އޮތްނަމަ ކަމުގައި ވާނަމަ ކޯރަޕްޝަނާއި ފަސާދައާއި ފަރާތްތަކުން ބޮޑު ދަރަޖަ އެ ހުއްޓުމުގެ ފަރުވާ. އަރުވަސްޖެހުމުގެ އިސްލާހުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުން ކަމަށް ވާނަމަ އެ ކަންކަން ޖަވާބުދާރީ ކުރަން ބޭނުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަން ކަމަށް އެއީ މި އިންޓަރނޭޝަނަލް މަޖިލީހުގެ ކަނޑައަޅާ. އެ ކަން ކުރަން ހިނގާނެ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަރުވަސްޖެހުމުގެ އެނގޭ މާލީ ސަރަޙައްދުގައި ތަޙުޤީޤު ކުރަމުންދާ މިވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތަށް ފުރުޞަތު ރައްޔިތުންނަށް ބޭރުވެރިކަން ދިނުމަށް ޙަޤީ ސަރުކާރުން ކުރަމުން އަދި މަސްލަހަތުގެ ބަޔަކުގެ ތެރޭގައި ހިންގޭ ބާރުތައް އަމިއްލަ މަސްލަހަތާއި ފައިދާއާއި ބަޔަކު ހަމަ ތިބީ ކަންކަން ޙަރަކާތްތެރި ދިނީ ގޮތުގައި ކަމެއް ސަރުކާރުން ހަމަޖެހިގެން. ވޯޓުގެ ބޭނުމުގައި، ފުރިހަމަކަން އަޅުގެ މަޖިލިސްތަކުގައި، އެ އުފެދިފައިވާ ހުރިހާ ބައެއް އަދި ހުރިހާ ފަރާތަކުން ޕްރޮޖެކްޓް ހަރުދަނާ އެއްބަސް، ޕޮލިސީ-2 ގައި ހުރި ބޭނުމަށް ހަމަ ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން އިސްލާމް ދީނާއި. އެހެންވީމާ، މާލީ ރައްޔިތުންނަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ފަރާތުން ފަރާތްތަކާއި ވައްދައި

އެއީ ބިޒިނަސްތަކެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުން. ބިޒިނަސްތަކެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ދިގުން. އެހެންވީމާ، ފުރިހަމަގޮތުގައި ޕްރޮސެސްކަމެއް އަދި ޖެހިގެން އޮތީ ކަމުގެ ހިއްސާކޮށްދޭ ހާލަތްތަކެއްގައި ވިއްސަ ހިސާބުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަން ބިޒިނަސްތަކެއް ދަށް އުޅޭތީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަތަކުގައި އޮތް މާސްޓަރ ޕްލޭން ފުރިހަމަކުރުމަށް ނޫނީ މިހާރު މިވަނީ. އެހެންވީމާ، އަދިގެ ސަރުކާރުގެ ބޮޑުގައި، އަދިގެ ޑިޕާޓްމަންޓްއޮފްނޭޝަނަލްގެ ބޮޑުގައި ހުރި ކަމަކީ މި ޑިޕާޓްމަންޓްއޮފްނޭޝަނަލް ކުރެއްވި ކަމުގެ ގޮތުގައި ހީ އިންޓިގްރޭޓްކޮށް އަޅުވާއިރުގައި އަދިއެކު އެކުވެރިކޮށް ކޮންމެވެސް ކަމަކުގައި ހުރި ހަރުދަނާކޮށް މިކަމަށް ޖެހޭ ރަނގަޅުކުރެވޭނެ. މާބޮޑަށް ހަރުކަށިވެގެން އެއީ. ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަން ވަރަށް ބޮޑަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހިނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މޫސާއަށް.

ހިނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ ރިޕޯޓަކީ ބޭނުމެއް އެއަށްވުރެ އޭގެ ފައިސާގެ ވައްކަން ގިނަ ރިޕޯޓެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުޅުމާލޭގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާއިރުގައި އަދި ވިޔަފާރި އަހަރެން އަޅުގަނޑުމެން ހުޅުމާލެއިން ގެއް ދޫކުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުޅުމާލެ ފޭސް-2 އިން 10 ބިލިއަން ރަޖިސްޓަރީކޮށް އިމާރާތްކުރަން އަޅުގަނޑުމެން އޮންނަނީ ހުއްދަދީފައި ނިންމާފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ އެބަ ހުރި 25 ބިލިގެ އިމާރާތް އެބަ އަރާފަ. ޕްލޭނިންގ ހުޅުމާލޭގައި ދިރިއުޅޭ ރަޖިސްޓަރީކޮށް ފޭސް-2 އިން 10 ބިލިއަން އިމާރާތް ނުކުރެވުނީ؟ މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަވަރުގައި ހުއްދަ ދޫކޮށް. އެ ހުއްދަ ދޫކުރީ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްޓްކޮށްގައި ނިންމާނީ. ފާސްޓްކޮށްގައި ހުއްޓާ އެ ކަން ބަދަލުކޮށްގައި ހުޅުމާލޭގެ ފޭސް-2 އިން 2 ބިލިއަން ނެގޭނީ. އެއީ ހުރީ އެކަން ވާންޖެހޭ ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުއްދަ ދީފައި އޮތްތާ އެ ހުއްދަ އެކީ ބާކީކޮށްގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލަ، ވާހަކަދެއްކުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންސާފު އެކު ވާހަކަދެއްކެން ދެބަޔަށް. މި ސަރުކާރުން ބޭނީ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގައި ޝާމިލުވާ ބަޔަކު އިންސާފުގެ ކުރިމަތިކޮށް ހާޒިރުކުރާނަމަ. ވިސް؟ ނުކުރެވުނު، ނުވާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތިޔަނަ ބަލާނަމަ މި ސަރުކާރުގައި ޑީލް ހުށަ ވެގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދިއްޔަތަށް ސަރުކާރު ދޮޅުވާގައި އޮތީތަ ދެވަން މިހާރު މި ސަރުކާރުގައި ހުއްޓެ ބިޔާކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރާނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވިލާބަހާ ގެއްލުނު އެކީގެ ކުރިމަތިކޮށް ވައްޓާލަންޖެހޭ. އެ ފޮތްވަރުގައި އެ މީހެކު މެންބަރުންނާއި ސަރުކާރު ތިބޭ ހިސާބު ބޭނުން މި ޒަމާނުގައި އެ ދީ. ހަމަކަންތައް ކުރިޔާ ދެން އަދިއްޔަތަކަށް ސަރުކާރު ދޮޅުވާގައި ނުލިބޭނެ.

ދެން ޖެހޭނީ ވިލިމާލެދާއިރާގެ ގެންދަން. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ މި ޤަވާއިދުގައި ހިންގާނަމަ އެ ނޫން އެހެން އެއްވެސް އެއްޗެއް އަޅުގަނޑު ދިއަކަށް ބަލާކަށް ނުކުރޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވައްކަން ފުރިހަމަ އަންނަ ހިސާބު އަޅުގަނޑުމެން ދަސްކުރަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތް ކަމެއް އެއީ. މި މަޖިލީހުގައި ވެސް ކޮމިޓީގައި ވެސް މި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލައިގައި، މި ޚާއްސަކޮށް މައްސަލަ ބަލަމުންދާ ކޮމިޓީއެއް ބަލާ މިހާރު ވެސް އެބަ ހިނގާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ ބޮޑަށް އިންސާފުގެ ކުރިމަތީގައި.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ހަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެކި ނަމްބަރުގެ މައްސަލަ އަމާނާތްތެރިވުމަށް މި ހުރި. އަޅުގަނޑަކީ ވަގެއް ނޫން. އަޅުގަނޑަކީ ވައްކަންކުރަން ހުރި މެންބަރެއް ވެސް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިހުސާސްވާގޮތައްގަނޑަނާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިހުސާސްވާގޮތައްގަނޑަނާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިހުސާސްވާގޮތައްގަނޑަނާ. ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ނަގަންގޮވައިގެން އަންނަ މެންބަރަކު ރައްދުދެއްވާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަ ކުރިއަށްގެންގޮސްދެއްވާ.

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ވަރަށް ސާފުކަމާ އެކު މި ދަންނަވަނީ މި ތަންގައި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ހިންގައިދޭނާ އަމިއްލައަށް ސަރުކާރު ދެއްވާފައި ނުދެއްވާން ކިބައިން މި ކަމަށް މި ޤަޫނުގައި ވެސް އެބަ ބުނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެތަކައި ކަނޑާފައި ވިލިމާލޭގައި ގެންގޮސް މި ތަނަން ވައްކަންކުރެވޭނީ. އެއީ އެ ކަން ޢަމަލު ދޭބަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ނޫން އެހެން އެއްވެސް އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ނެތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލައިގައި ބޭނުންކޮށް 1.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ޖަމާވެގެން ދިޔައީ. އެކު އެހަކާ ޖިނާއާވާނޭ ބޭނުން އޭގެ މަޝްވަރާ ވިޔަފާރި މިއަދު ގެންދަސް އެހެރީ ބޭނުންގެ މެންބަރަކަށް ހާލައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޭނުންގެ ޖީ.އެމް.ޑީ.އަކަށް

ތާޒާއި އެހުރީ ޢާނަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން މި ބޭފުޅުންގެ ވައްކަލުން ފުރާނަ ހިސާބު ވިސްނާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ބޭންކުގެ އެމް.ޑީ.އައިއަކަށް ތާޒާއި އެ ހުރީ އެމް.ޑީ.ޕީ.އާރު.ސީ މައިސަލައިގައި ބޭންކު ތެރެއިން މި ހުރިހާ ސަޕްލަޔަރުންނަށް ދީނާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ އަޅުގަނޑު އިހިން އެ ކޮމިޓީގައި. އަޅުގަނޑު އަތުގައި އެބަ ހުރި އެ ތަކުރާރުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 1.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ އެސް.ޓީ.އޯ ޖަމާވެގެން ދިޔައީ ސީދާ ބޭންކު އޮތް މޮރެޓޯރިއަމްގެ އިހުމާލުން. ސީދާ ބޭންކު އޮތް މޮރެޓޯރިއަމްގެ އިހުމާލުން ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެކަމެއް ވެސް ނެތް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވައްކަންކުރެވުނު ހުރިހާ ގޮތްތަކެއް ހަދަމުން މި ސަރުކާރުން އެ ދަނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ހަޤީޤަތެއް. މި ސަރުކާރުގެ ވައުދަށް އެމް.ޑީ.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލަ ބަލުން. ހިތްވަރެއް ހުރެއްޖެއްޔާ ބަލާބަލަ. ބަލާލައި ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއަށް އިހުމާލުވި ފަރާތްތަކެއް އިންސާފުގެ ކުރިމައްޗަށް ގެނެވޭނެބާވަ. އަޅުގަނޑު ބޭނުނަން މުޅި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނުކުރާކަން އެ ކަން ނުވާނެ އެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ބުނަނީ އެ ކަމެއް ނުވާނެކަން. އެއީ ވައްކަން ނޫން އެހެން ކަމެއް މި ބޭފުޅުން ނުކުރައްވާ އިނގޭތޯ. ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހަރާމް ގޮތުގައި ކައި ހުސްކުރަމުން އެ ދަނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 110 ބިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަ ހިންދިރުފާވުމުގެ ކާރިހައިގެން އަންނާ ވެސް މި އަހަރުގެ ބަޖެޓުން އިތުރަށް ފައިސާ ފޯސްކޮށްގެން މި ކަން ނިމުނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮބައިތޯ ރައްޔިތަކަށް ކޮންދުވަހު ކަމެއް؟ ވައްކަމެއް ކޮށްފިއްޔާ ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން ވެސް އެ މީހަކު އިންސާފުގެ ކުރިމައްޗަށް ގެނައުން އެ މަސައްކަތް ބޭނުން ޖެހޭން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ކަން ނުވާތީވެ މި ވާހަކަދައްކަން މި ބޭފުޅުންނަށް މިތާ ހަމަޖެހިގެން މި ކަރުދާސް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވައްކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަންނާނެ ކަމެއް ނޫން. ވައްކަމުން އަޅުގަނޑުމެން އެއްކިބާވާންޖެހޭ. އެމް.ޑީ.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލަ ބެލުން އެބަޖެހޭ. މި ތަނުގައި އިންސާފުވެރިކަމާ އެކު ކަންކަން ކުރަން އެބަޖެހޭ. ކަމެއް ބެލުން ނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއަށް ހިމާޔަތް ނުދެވޭނެ. ދައުލަތުން ފިޔަވަން ހަވާލުކުރަނީ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއާއި އިޙްސާންތެރިކަމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު ފިޔަވަޅުއަޅަން ޖެހޭ. އެކަމަކު އެ ކަމެއް މި ގައުމުގައި ނުހިނގާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ހަޤީޤަތެއް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން ދެން އޮތީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ދާން ބާކީ އޮތީ 3 މިނެޓު. އެހެންވީމާ، ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންގޮސްދެއްވުން އެދެން.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން އެސް.އޯ.އީ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަކަށް ވާހަކަދައްކާއިރު އެ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ހިމެނޭ ކޮމިޓީއެއް. އެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ދިޔަގޮތް އަޅުގަނޑަށް ހުރިގޮތް އެނގޭ. އެ ރިޕޯޓުގައި ހުރިގޮތް އެނގޭ. ކޮންފިޑެންޝަލްގެ ވެރިން އަދިވެސް ދެއްކި ވާހަކަ ރަނގަޅަށް އެނގޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިތަނުގައި ބަޔާނާ ހިފާފާ، 3 މިންޖުގައި ހުރިހާ ވާހަކައެއްދުނަސްކާނުމީ ބަޔާނާ ހިފާފާ ވާހަކަދައްކާފައި ދަންނަވާ އިއްޔަތުބާރު ގެންދެވި އަށް އެ ވަގުތުއިރުގަންނަނީ. އޭނާ ހަމަ ބަޔާނާ. އެ ބޭނުމާ މިހާރުގައި ކިޔައި ދައުރުގައި މި މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކޮށްދޭނެކަމެއް؟ މި ގޮތަކަށް ވާހަކަދައްކަނީ. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލަ ނިމި ފުރަތަމަ މި ދިޔަ ދައުރުގައި އެ ބޮޑުވުން މަގުމަތީ އައީ. މި ދިޔަ ސަރުކާރު، އިސްތިހާރު މުޅައްމަތީ ޞާލިހުގެ ސަރުކާރުގައި އަދި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލަ ބަލަން. ބަލާފައިވާ ދިޔައީ؟ މި ސަރުކާރުގެ ދައުރު އަދި ނުނިމޭ. އަދި 2 އަހަރު ނުނިމޭ. ދެން މައްސަލަ ނުބެލިގެން އެ ވާހަކަދައްކާކަން އަދި ނުޖެހޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދައްކާނީ. އެ ބޮޑުވުމުގެ ދައުރު ނިމިއްޖެ. ނުބެލުން. ނިމި. އިތުރަށް ވައްކަންކުރި. ކޮންފިޑެންޝަލްގައި ހުރި ތާރީ ނުލިބުން، ވަގުތު ނުލިބުނަން އެނގޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަން އެނގޭ. ދުސްތޫރު މިއާ ހުރި އިއްޔަތުބާރު ގެއްލިފައި އަދިވެސް ވާހަކަދައްކާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިސްބަތްކޮށްގެން ވަގުތުން ވިދާޅުވި. އޭރު ވެސް ވަގުތު. ކިޔަތް އަހަރު ފަހުން މިއާ ހުންނަނީ. ކިޔަތް އަހަރު ފަހުން މި މަޖިލީހުގައި ހުންނަނީ. ކޮން ކަމެއް ކުރީ؟ ހަމަ ފުރިން ސަރުކާރުގެ ދިފާޢުގައި، އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ ދިފާޢުގައި އެ ހުރިހާ ވައްކަމެއް ކުރިއިރު ހުރި އަޅުގަނޑު. މި ގޮތަކަށް ވާހަކަދައްކަނީއްޖެ. އެ ސަރުކާރުގެ ބޮޑެތިވެރި ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހޭގޮތަކަށް އެ ސަރުކާރުން ވައްކަން ކުރި، ކުރިކަން އެ ވާހަކަ ނުދައްކާ. މިއަދު ކޮންމެވެސް ބައެއްގެ ދިފާޢުގައި އެ ކުރިމަތިލާފައިވާ އެ ވާހަކަ އެ ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރު ތިބި މީހުން، އަޅުގަނޑު ކުރީގައި 2018 ވަނަ އަހަރު އަޅުގަނޑު 18 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހުރިތަނުގައި މި އައީ. އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތަށް ރާއްޖެއާ ބަލަނީ. ގޯތި ރާއްޖެއާ ކޮޅަށް ގެންދަނީ. މި ސަރުކާރުން ވެސް ގެންދަނީ. ވައްކަންކޮށްގެން ނުވާނެ ދައުލަތުން. މި ސަރުކާރަކަށް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން، ސަރުކާރުކަމުން ނުކުން މަސައްކަތް ބަޔަކަށް. މި މަޖިލީހުގައި ބަޔަކުވެ. މިނިވަން މުއައްސަސާތައް ހަރުދަނާކުރުމަށް ކޮމިޓީއަށް. ޕްރެސްވެގެން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ހިމެނެން އަންނަނީ؟ 2018 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން، ނޮވެމްބަރު 11 އިން ފެށިގެން ވެރިކަންކުރި ސަރުކާރު ނިމިގެންދިޔައިރު އެ މަސައްކަތަށް ނުބަލާ. ގެންނަނީ. ގެއްލިއްޖެ ސަރުކާރު، ރައީސް ސޯލިހުގެ ސަރުކާރު މަސައްކަތް ކުރި މިއީ. ރައީސް ސޯލިހުގެ ސަރުކާރު ނުހުއްޓުވާ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް. އަޅުގަނޑުމެން މުއައްސަސާތަކުން ބަލަން ދައުލަތުގެ ފައިސާއަކީ ހިމާޔަތްކުރި މަސައްކަތް. އެއީ ރައީސް ސޯލިހުގެ ޖަމާޢަތް ނޫން. އެއީ މި މަޖިލީހުގެ ޖަމާޢަތް. މަޖިލީހުގައި ކޮމިޓީތަކުން އެ ކަން ކުރަން. އިއްތިފާޤް ރައީސް އެ ކަމަށް ބޭނުމެއްގެ މި ވެރިކަމުގައި ބަލަން ރައީސްގެ ޖަމާޢަތް އެއީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެގެ ޖަމާޢަތް އެއީ. މި މުއައްސަސާތަކުގެ އުފެއްދި އަޅުގަނޑުމެން. ބާރުތަކަށް ދިނީ އަޅުގަނޑުމެން. ޖޭ.އެސް.ސީ ހަރުދަނާކޮށްދިން ބަލަން އެ މަސައްކަތަށް. އިއްތިފާޤް ރައީސް؛ މި ކަން ކުރަންވީ. އެއީ

އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިންސާއެއް. އަދުލު ވިޔާގުވި ރަނގަޅަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭނީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މައްސަލައެއް ނޫން އެއީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުސްވަގުތުކޮޅުގެ ގަޑިޖެހިއްޖެ. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން؛ އިނގޭތޯ. މިހިސާބުން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ މިއަދުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ފަށާނީ މިއަދު 11 ޖަހާއިރު. 11 ޖަހާއިރު އޮންނާނީ ދުވަހުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓު ހިސާބަށް ގެއްސަ ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް ދެންނެވުން ކަމުގައި ވެސް ދަންނަވަން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:00 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަހީމް އަބްދުﷲ)

9. ވޯޓަށް އެހުމަށްހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ފަށާނަން. ހުސްވަގުތުކޮޅަށް ދުރުކަސެއިރުވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިފިން 11:00 ޖަހާއިރު އޮންނާނީ ވޯޓަށް އެހުމޭ. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓާ ހަމައަށް ގެއްސަ ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށްއެހުން އޮތީ. ވޯޓު ރަނގަޅަށް ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް އިލްތިމާސް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިއަދަށް ކޯރަމްބެލުމުގެ މަސައްކަތް ތަފާތުކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ދެ ކޯރަމްއެއްގެ މަސައްކަތް މި އޮތީ. އެއީ 11:00 ގައި ޖުޑީޝިއަރީ ކޯރަމް އަދި 11:30 ގައި ޕާލަމެންޓަރީ ކޯރަމް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށްއެހުން. ދުވަހުގެ މަސައްކަތުގެ ތަރުތީބުން ވޯޓުން ނިންމާ ހިސާބަށް ގެއްސަފައިވާ ކަންކަމަށް ވޯޓަށްއެހުން. އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން ވެސް ކާޑުރީޑަރަށް ކާޑު ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޟިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	69
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	69
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޟިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 106 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ޖުޑީޝަލް ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން.

ނިންމުން

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 8 ޖުލައި 2025 ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00 ގައި.

والحمد لله رب العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

07.July.2025 11:06:18

Voting Mode Open

VOTE

Gaanoon no.13/2010 Dhivehi Raajjeyge Fandiyaarunge gaanoon ah islaah genaumuge bill balaigathumah

Result

Present	77
Eligible to vote	76
Yes	69
No	0
Abstain	0
Voted	69
Not Voted	7

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Yes
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	Yes
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Yes
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	Yes
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	Yes
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	Yes
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	Yes
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	Yes
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	Yes
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Yes
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	Not Present
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Yes
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	Yes
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	Yes
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	Yes
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Yes
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	Not Present
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	Yes
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	Not Present
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	Yes
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	Yes
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	Yes
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	Yes
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Yes
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	Yes
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	Not Present
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	Yes
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Yes
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Not Present
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	Yes
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	Yes
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	Yes
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	Yes
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	Yes
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	Not Voted
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	Not Present
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Not Voted
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	Not Voted
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	Yes
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	Yes
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Not Present
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Yes
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Yes
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	Yes
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	Not Present
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Yes
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	Yes
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Yes
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Yes
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Not Voted
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Yes
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	Not Present
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	Yes
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Yes
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	Yes
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	Yes
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	Yes
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Yes
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	Yes
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Not Voted
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Yes
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	Yes
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	Yes
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	Yes
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	Yes
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Not Present
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	Yes
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Not Present
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	Yes
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	Yes
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	Yes
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	Yes
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Not Present
90	Mohamed Sinan (PNC)	Hithadhoo Uthuru	Yes
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Not Present
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes